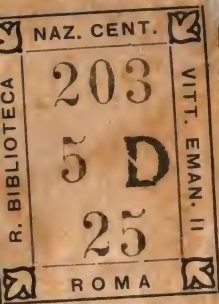

203.5. II. 25

pl

203. 5. D. 25

~~Y 14 123 of 20~~

IN EPISTOLAM
EVSEBII ROMANI

A D
THEOPHILVM GALLVM

De Cultu Sanctorum ignotorum

A P O C R I S I S .

In qua contra Eusebium defenduntur
Reliquiæ è Catacumbis Romanis

et alijs erutæ. de quibz et

A V C T O R E

ALEXANDRO PLOVVIERIO *font*

TORNACENSI *funesto*

Presbytero, & Sacræ Theologiæ Doctore *de quibz*

SANCTISSIMO D.D.P.N. *1700*

INNOCENTIO XII.

P O N T . M A X .

ROMÆ, Typis Ioannis Francisci Buagni. 1700.

Superiorum Permissu.

Handwritten notes in the left margin, possibly indicating a page number or reference.

BEATISSIME PATER.

VOS vidit S. Ioannes, Apoc: 7:

ex omnibus gentibus,
tribubus, & populis,
& linguis stantes an-
te thronum, & in

conspectu Agni, amictos stolis albis,
cum palmis in manibus eorum, co-
ram Sanctitatis Vestræ tribunali,
hoc libello causam dicturos pro so-
cijs suis anonymis, & ius petituros
sisto, vt Beatitudo Sua, tanquam
Christi Vicarius candido calculo il-
lis faueat contra cuiusdam Neoteri-
ci iniusta molimina, Sanctitatem
eorum impugnantis. Quanquam
enim ipsi venerint de Paganorum
tribulatione magna, lauerint sto-
las suas, & dealbauerint eas in san-
guine Agni, eò duriore etiam

nunc persecutione vexari videntur
quodammodo, quo vir professione,
& ementito Eusebij nomine bis re-
ligiosus, Religionis integritatem
illibatam, ac legitimam Sanctorum
venerationem eruditè primùm, ac
strenuè propugnans, postmodum,
non solum de veritate Reliquiarum,
quæ è Catacumbis Romanis erutæ,
cultui fidelium exponuntur, dubi-
tauit, verùm etiam Sanctos illos,
quos vocat incognitos, nullis cer-
tis approbari testimonijs asserere
ausus est. Palmas, & vasa sanguine
intincta inter ambigua martyrij si-
gna constituens, Sanctitatis Vestræ
Cardinali Vicario, & Sacrarij Apo-
stolici Præfecto Sacrarum Reliquia-
rum vindicatoribus, & dispensato-
ribus fidem abrogasse colligetur à
legente epistolam illius, qui quò do-
ctior,

ctior , elegantior , ac eruditior est
Eusebius Romanus nomine, eò, fa-
ciliùs inducet vniuersos in malam
suspicionem aduersùs Romanos, im-
mò hoc pacto apud complures volens
nolens, & fortè incautus populum
fidelem à veneratione Reliquiarum
distraxit. Illis, ni fallor, Beatissime
Pater , prouidebitur scandalis , si
Sanctitas Vestra hunc libellum fig-
mentis illis occurrentem , quem ad
pedes suos humillimè prouolutus
offero , confecro , ac dedico , sua
fulciat protectione. Volumine qui-
dem exiguus est , sed quantùm opus
est, vt opinor, roboratur argumen-
tis, quibus Eusebij cauillationes re-
futentur , Sanctorum cultus in fide-
lium animis restituatur, & Catacum-
barum , quas persecutionis tempore
incoluerunt Summi Pontifices Cal-

listus I. Vrbanus I. Pontianus , Anterus , Fabianus , Cornelius , Stephanus I. Sixtus II. Caius , Liberius , Bonifacius I. Ioannes III. &c. honor re-
paretur .

Coeterum si quid eorum ipsi desit , auctoritatis Apostolicæ nomen , religionis vestræ integritas , vitæ Sanctitas , ac innocentia nulli suorum prædecessorum impar , mirum in modum , ac perabundè omnes meæ tenuitatis supplebit defectus . Hanc gratiam per intercessionem omnium Sanctorum Martyrum , qui pro Christo sanguinem sparsere , etiam atque etiam rogat .

Sanctitatis Vestræ .

*Humilissimus , Obsequentiss.
& Deuotissimus Servus .
Alexander Plouvierius .*

Mihi

Mihi commissum à Reuerendis. Sac. Pa-
latij Apostolici Magistro P. Fr. Pauli-
no de Bernardinis examen Libri, cuius Ti-
tulus *In Epistolam Eusebij Romani ad Theophi-
lum Gallum de Cultu Sanctorum ignotorum,
Apocrisis*, in qua contra Eusebium defendun-
tur Reliquiæ è Catacumbis Romanis erutz
Auctore Alexandro Plouuierio Tornacensi
Presbytero Sac. Theol. Doctore, accuratè pro-
viribus peregi. Cumque nihil contra Fidem,
bonosue mores in eo repperim, immò erudi-
tam difficultatum enodationem, dignum,
Typis opus esse censeo, vt si quod vulnus cir-
ca Reliquiarum venerationem à Romanis
Præpositis transmissarum in animis piorum
fidelium inhæserit ex lectione illius Epistolę,
hac aperta veritatis defensione curetur.
Romæ ex Urbano Collegio de Propaganda,
Fide die 4. Aprilis 1700. Anno Iubilæi.

*Ioannes Pastritius Phil. ac Sac. Theol. Do-
ctor, ac in eodem Collegio Theologiæ
Polemicæ Lector Iubilatus.*

Imprimatur;

**Si videbitur Reuerendis. Patri Magistro
Sacr. Pal. Apost.**

*Dominicus Bellisarius de Bellis Episc.
Melphicten. Vicesgerens.*

Imprimatur.

**Fr. Paulinus Bernardinius Ordinis Præ-
dicatorum Sac. Apost. Pal. Magister.**

IN EPISTOLAM

EUSEBII
ROMANI

A D

THEOPHILVM
GALLVM

De cultu Sanctorum ignotorum

APOCRISIS.

P R A E F A T I O .

QUAM primùm percepi te
apud probos pariter, & do-
ctos malè audire, ò erudi-
tissime Eusebi, propter epi-
stolam à te de cultu Sancto-
rum ignotorum scriptam, diligentissimè
Theophilum Gallum exquisiui, qui
mihi eam saltem semel legendam trade-
ret, vt pro meo in te amore, mihi sup-
peteret de contentis in ea magis gnaro,
tum

tum dictis , cum scriptis obrectatorum ora obstruendi facultas , si minima te excusandi affulgeret occasio ; aut si te in aliquo non planè instructum deprehenderem , de re ipsa , vti se habet , facerem certiores . Non enim te vellem cum *λειψανομαχοις* ab ineruditis accenseri , prout nimius aliquorum feruor videtur expetere . Sed plusquam annus integer elapsus est , antequam mea complerentur vota ; quia præ paucorum manibus reperiiebatur tua ad Theophilum Epistola . Fauente tandem Deo mihi occurrit Theophilus summa mihi necessitudine coniunctus , qui non solum suæ epistolæ me fecit dominum , sed etiam instanter adhortatus est , vt pro meo captu sui loco ad te aliquam apocrisim dirigerem . Illud onus adeo libentiùs suscepi , quo me ad amicis meis morem gerendum in quibus pietas permittit , in dies promptiorem persentio . Seriùs quidem quàm par fuisset , debitum solui , sed sine negligentia vitio , cum varijs distentus curis , furtiuis dierum , ac noctium momentis vti debuerim

rim, vt huic apocrifi finem imponerem.

Prima fronte se exhibet fictitium Eusebij Romani nomen, quo pietatem Romanam vis æmulari, quamvis paulò post te ipsum latentem reueles tua scripta percurrentibus. Nolo tibi hoc in magnum crimen vertere, quod vt nosti, Sacra, & Romana iura tam acriter amouent iuxtà Tridentinum, vbi inhibetur Scff. IV. ne sine licentia Superiorum Ecclesiasticorum, & sine nomine Auctoris imprimantur libri. Et ne quis ignorantia excusationem prætexere queat, eadem prohibitio renouatur regula X. indicis librorum iuxtà Concilij canones prohibitorum, paragraphis insuper vno, & altero de impressione librorum. Quam regulam, etiamsi ad disciplinam pertineat, totis vlnis in Gallia pro pietate Ludouici Magni recipi censeo si quidem iam laudatum decretum sancitum est contra hæreticos, qui tunc etiam Galliam libris suis anonymis, & pseudonymis inficiebant: Et cum eo temporis Galli media suffocandæ, penitusque extir-

tirpandæ hæreseos inquirerent, & illo
 ad id efficacius inueniri nequeat, non
 est quod dubitem, quin Rex Christia-
 nissimus, qui reuocato Nannetenſi edi-
 cto, aut pertinaces regnicolas ad fidem
 Catholicam redire, vel è Regno egredi
 iussit, Protestantibus semper inuictissi-
 mus bella indixit, & nouissimè IV. pa-
 cis de Risvich articulo insistens, con-
 trà detestabilem hæreticorum conatum
 Neocatholicos in Alsacia degentes in
 Religionis Romanæ libertate sustinuit,
 tam salubris decreti obseruationem ex-
 optet. Quo religiosè seruato nullus re-
 manet locus, quominus Nouatores, vt
 se singulari ingenio præditos palam fa-
 ciant, nouas spargant opiniones, iam
 sepultas renouent, libros famosos, aut
 seditiosos in lucem emittant in Religio-
 nis Catholicæ, & in Monarchiæ quasi ir-
 reparabile damnum.

At hæc missa faciamus. Si de pseu-
 donymis hic fusiùs esset differendum,
 Abbas Germanus ante me monere pos-
 set, quot mala ex pseudonymis oriri pos-
 sint, vtpotè qui contra tuam S. Augusti-
 ni edi-

13

ni editionem à doctis vnanimiter laudatam scribens, tantas vigilias tuas, peregrinationesque infructuosas reddere pro virili, sed sine effectū, conatus est. Ad rem nostram maturiùs properemus.

I.

Occasione duorum tumulorum cum inscriptionibus, quorum vnus in Veson-tionensi, alter apud Ambianos nuper est repertus, quæris an, si corpora in illis contenta probentur esse Sanctorum, illis idem cultus impendi possit qualis Sanctorum corporibus Roma aduectis à quibusdam reddi solet, corpora eorum non tantum solemni pompa in Ecclesias inferendo, verum etiam eorundem solemnitatem quotannis cum octaua celebrando, in pulpitis panegyricas orationes declamando, & Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum exponendo.

Huic quæstioni, vt Eusebium Romanum decebat, fecisses satis, si tales abusus iam ab Ecclesia decreto solemni Sac. Congregationis Rituum reprobatos eradica-

dicare tentans, falsis argumentis ipsas non exauctorares reliquias. Cauendum enim est, ne zizania euellendo triticum eradicetur, & ne Lutheri vllum vestigium sequamur, qui ex abusu indulgentiarum, ipsas quoque sustulit indulgentias.

*Religionis
integritatem*

Rem profecto lubricam, & difficilem, vt ore proprio confiteris, aggressus es, quæ nulli Romanorum grata sit, vt potè quæ ceteris anteponenda est, violat, impiæ hæreticorum subsannationi Romanam exponit Ecclesiam, fidelem populum in venerandis reliquijs mille dubijs exagitat, sicque pedetentim à dogmatibus credendis, qua par est, intellectus captiuitate, auertit. Verum quidem est quod tuam sententiam propositurus promittas fore vt nihil sis asserturus, nihil temerè definiturus; sed hoc satis non est, Nosti optimè, quam plures esse, qui verbo se subiijciunt, reipsa verò promissa non implent:

I. I.

Postquam optimè at eruditè more
tuo

tuo cultum Sanctarum Reliquiarum, & Cœmeteriorum Romæ venerationem ex SS. Patribus comprobasti num. 1. abusus à Sacra Congregatione Rituum agnitos reiecisti num. 2. quatuor regulas num. 3. apponis, quibus religiosi honores legitimis Sanctis decernuntur.

Prima est, ut Sancti illi nequaquam dubij sint, & incerti, sed certis, & indubitatis recogniti argumentis.

Secunda est, ut ex certis, & indubitatis Sanctis (de Confessoribus loqueris) illi dumtaxat colendi toti Ecclesiæ proponatur, & imitandi, qui inter eos illustriores fuerint, idque præclaris, & heroïcis gestis consecuti sint, ut eorum vita fidelibus omnibus in speculum, & exemplum proponatur.

Tertia est ex prædictis consequens, ut eorum nomina, & facta perspecta sint, aut ex traditione maiorum, aut ex indubitatis posterorum testimonijs; & si quidem pro Martyribus habeantur, ut de eorum passione pro Christo tolerata constet, non vanis, & æquivocis coniecturis, sed certis argumentis.

Quar-

Quarta denique regula est, ut omnibus Sanctorum factis, virtutibus, & miraculis, eorumque circumstantijs attentè consideratis, & expensis, de eorum cultu statuatur Ecclesia, vel Summus Pontifex, cui maximè credita est harum rerum definitio.

Hæ quatuor regulæ, eruditissime Eusebi, optimè quadrant Sanctis, quos vocas, novos, tametsi num. 4. illud apertè neges: *Sancti*, inquis, *huiusmodi nequaquam certi, & indubitati, immo dubij, & incerti sunt, nullis certis approbati testimonijs, & indicijs*. Sed quomodo id probas?

Horum corpora erui è veteribus Romæ cæmeterijs, quæ catacumbas vocant, ac solis Christianis hæc ipsa fuisse propria ingenuè confiteris, ut antea probaueras num. 1. ex horrore, & odio, quo Christiani auersabantur Gentiles, per S. Cyprianum, qui Martialem Hispanum Episcopum, suo submotum Episcopatu, quia cum gentilibus communicauerat, & suos filios in prophanorum sepulcris recondiderat, sic exprobat.

Martialis

tialis quoque præter Gentilium turpia, & lutulenta conuiuia, & collegia diu frequentata, & filios in eodem collegio exterarum gentium more apud prophana sepulcra depositos, & alienigenas consepultos, &c. Ha-
tenus benè. Cur postea vteris hac restrictiua: At solis Sanctis, siue Martyribus, siue confessoribus concessa negauerim,
cum nullus Prælatorum Sacræ Congregationis Reliquiarum id vñquam affirmauerit? Tecum illi consentiunt, illa
Cœmeteria fuisse communia omnium fidelium conditoria, iam indè à primis Ecclesiæ incunabulis à fidelibus frequentata religionis causa, ob Martyrum corpora, quæ in illis sepulta iacebant. Non adeò creduli sunt isti Sacris Reliquijs Præpositi, vt existiment pro Sanctis credendos esse etiam primis illis temporibus fideles omnes, vt suspicaris. Inficias non eunt ad quartum, aut quintum Ecclesiæ sæculum vsque in communem vsum fuisse Catacumbas. Idcirco nullus eorum est, qui dixerit, totis illis sæculis nullos nisi Sanctos in illis Cœmeterijs fuisse depositos: ex an-

tiquis enim pœnitentialibus regulis, & antiquiorum Conciliorum canonibus sat liquet inter fideles quosdam fuisse enormibus peccatis obnoxios. Non sufficit igitur ad asserendam Sanctis incognitis venerationem, quod eorum corpora è vetustis illis horrorem spirantibus repagulis effossa sint; sed aliæ sanè exiguntur ad id probandum indicia, & argumenta, quæ, quia in paucis reperiuntur (comparatiuè loquor) pauci etiam venerationi fidelium exponendi traduntur, repudiatis quàm plurimis corporibus, quæ illis carentia argumentis in sepultura relinquuntur. Superstitionis inimica est S. Romana Ecclesia, quocirca cultus indebiti eliminandi causa, omnem adhibet diligentiam, vt Martyrum corpora à colendis non colenda secernat, vt nunc aperiā.

I I I.

Distinctis corporibus duplicis generis, quæ ex illis eruuntur Coemeterijs,
alijs

alijs nempè absque vllo nomine , aut inscriptione : alijs , cum alterutro , aut cum utroque , declaras primi generis Sanctorum nomina indi solere ab Eminentissimo Cardinale Vicario , vel ab Illustrissimo Sacrarij Apostolici Præfecto , ob idque Sanctos huiusmodi *baptizatos* appellari . Ita est, Eusebi ; inde tamen nullam sequi confusionem velim , credas , dum Sanctorum nomina , quorum gesta nouimus , Sanctis tribuntur incognitis . Ad omnem tollendam confusionem vetat Ecclesia , ne Missæ , ne officia , nec conciones de illis fiant , quæ tamen alijs Sanctis conceduntur , sed solum permittit , vt illorum reliquæ cultui , & venerationi fidelium exponantur in Ecclesia , vel in Oratorio .

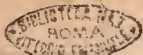
In discernendis, inquis, huiusmodi Sanctis hæc ferè indicia obseruantur , crux, aut palma ; vel Christi monogramma passim cum litteris Græcis ΑΩ, boni Pastoris , aut Agni figura , historia veteris , aut noui testamenti ; aliaue id generis indicia tumulis eorum insculpta . Sed hæc Christianorum tumulos esse indicant , San-

ētos esse non probant. Pace tua, dixerim, Eusebi, si palmam excipias, cætera signa minimi fiunt. Et ratio quam reddis, qua assumas ideò huiusmodi signis tumulos Sanctorum non probari, à verò absonat. Non enim concluditur non ideò esse Sanctorum sepulcra, quia, vt credis multa id generis sepulcra, primorum Christianorum in alijs regionibus obuia sunt, vt Neapoli in Cæmeterio adiuncto suburbanæ Basilicæ Sancti Ianuarij, & in partibus Gallicanis, si quidem non sibi soli arrogat Roma Sanctos habuisse Martyres, nec alijs inuidet regionibus, quæ eorum possident sepulcra. Probè cognoscit ex vndecies decies centenis millibus Martyrum, qui pro Christo sanguinem fuisse à quibusdam feruntur, solam Ægyptum imperantibus Diocletiano, & Maximiano purpuratam fuisse sanguine centum quadraginta quatuor millium signatorum, non computatis septingentis millibus in exilium pro fide missis.

Cum

I V.

Cum Daniele Papebrochio contendis palmas haberi pro indicio Martyrij ambiguo, & illas non esse palmæ triumphalis, sed funebris cupressi notas. Sed quis non facilè discernit cupressum a palma? Oculis ad hoc opus est, non rationibus; si tamen incidentis ruditas illas non confundat, vt in figuris exprimendis, cœterisque rebus, in picturis, & sculpturis veterum Christianorum sæpissimè occurrit. Cœterum, posset quis aduersus vos duos quantumvis eruditos viros ita differere. Esto, dato non concessio cupressus aliquando incisa reperiatur in sarcophagis fidelium, ideo ne pro sanctis habendi non sunt, si concurrant alia signa? Potuerunt antiqui reliquiarum collectores cupressum vtpotè magis obuiam præ palma eligere condentes reliquias in tumulis non in signum lugubre, sed triumphale, præcipuè quando eò sæuitatis efferbuit persecutio sub Diocletiano, vt nulli quicquam vendere, vel

emere liceret, nisi quibusdam idolorum imaginibus vbique passim appositis thura prius adolerentur, essentque constituti circa insulas, vicos, & aquas compulsores, qui neque molendi neque hauriendi aquas potestatem facerent, nisi ijs qui idolis libassent. Cum ergo huiusmodi superstitioni non acquiescentes mactarentur, tumultis ita condendi erant, vt Gentiles inde illos ex dato signo non extraherent, & fideles eodem signo possent venerari.

Gentilibus enim insignum lugubre erat cupressus, quia sicut rami cupressi ex trunco decisi numquam radices immittunt, sic cadauer resuscitandum fore nullatenus credebant. At Christiani resurrectionem mortuorum pro articulo fidei tenentes, cupresso vsi fuissent

Orig. in
Cant. ho-
mli. 3.

S. Ambr: 1:
Psal: 118:
Octon: 4:

propter mysticas significationes, quas illi tribuit post Origenem S. Ambrosius his verbis: *Genus hoc arboris nunquam amittit viriditatem suā hyeme, iuxta verē, atque æstate comam pascit, nec diuerso colore mutatur. Solam hanc arborem ventus suo nunquam honore despoliat. Sola nunquam*

quam veteri exuitur amictu, aut nouo flore vestitur. Sic Apostolica quoque gratia nescit defectum, sed vetustate sui floret, anima igitur corrumpi nescit, quæ florentibus meritis vicens, semper iustitiæ, ceterarumque virtutum culmina patienti magnanimitate sustentat, & ideo non defluit, neque decedit, quia in ea nihil rimosum est, ac remissum, nihil mobile, nihil lubricum, nihil quod vitio sermonis ex ea possit diffundi: Constantia igitur martyrum cupresso optimè designatur. Sed hæc ex abundanti dicta sunt, non quod ità contigisse affirmem, verum vt ostendatur infirmitas argumenti, etiam si cupressus esset, non palma.

Vano etiam studio consumeris, cum facta hypothese, quod alicubi reperiantur incisæ verè palmæ, ex Baronio exhibente epitaphium Flauiae Iouinæ filiae Flauij Iouini hoc anno Consulibus probare tentas nequaquam illis martyrium euinci.

Annale
tom 4; ad
an. 367;

Nam in primis aliud est reperire palmas in lapide insculptas, ad modum ornamentum stemmatis gentilitij; aliud est

eadem reperire, vt signum martyris certum. Pro signo martyrij indubitato non habentur, quando hinc indè ponuntur vt corona, vel sustentaculum stemmatis : at palmæ, quæ in Flauiae epitaphio sunt, huius generis sunt, si tamen palmæ sint; Baronius enim dubitat, an fuerit palmæ, an verò ex lauro rami. Si igitur Eminentissimus Annalista Flauiam pro Sancta asserere recusauerit, partim ex hoc defectu prouenit; partim quia ex totius epitaphij attento examine lectori repente obuia est ratio, cur sanctitas illi neophytæ fuerit denegata. Sic se habet epitaphium. Præter amplissimam Christi monogrammatis figuram, & coronam veluti lauream eleganter circumornatam, erectis vtrumque duobus grandibus è palma, seu lauro ramis.

FL. IOVINA . QVÆ . VIXIT .

ANNIS . TRIBVS . D. XXXII . DEPOS.

NEOFITA . IN . PACE . XI . KAL . OCTOB .

Ex quo sine labore inferre licet, puel-
lulam triginta duobus diebus supra tres
annos dumtaxat natam non potuisse
peruenire ad palmam martyrij, eo tem-
pore, quo nulla efferuescebat persecu-
tio, aut quæ saltem in solos antistites
sæuiebat, scilicet imperante Valente
Arianorum fautore.

Hæc dixerim: *Si Eminentissimus An-
nalista illam ut sanctam asserere recusaue-
rit*, quia nullibi, quod sciam, negat
Baronius istam neophytam pro Sancta
assertam fuisse, neque in Annalibus,
neque in notis suprâ martyrologium
Romanum. Si alibi apud Baronium,
tu, aut Papebrochius illud negatum
legeritis, alteruter vestrum mihi ad di-
scendum per quemcumque paratissimo
summam gratiam conferet locum indi-
candi, ut curiositatis ergo ad illum re-
curram. Aliàs enim illud argumentum

pu-

purè negatiuum est , proindeque parum concludit, immò nihil, vt , cum de Sancto Cateruio loquar ex ipsomet Baronio euincam; siquidem non exprimi in Martyrologio Sanctum, vel Sanctam, non arguit è catalogo Sauctorum excludi; quandoquidem id euidenter innuit Ecclesiæ vsus, quo lectioni Martyrologij adiungitur hæc clausula: *Et alibi aliorum plurimorum Sanctorum Martyrum, Confessorum, atque Sanctarum Virginum.*

Itaque si lauri sint rami in Iouinæ sepulcro, extrà disputationis nostræ campum sumus; pro palinis enim certamus. Si palmas esse admittamus, iam illas incidendi modus non est consuetum signum, quod Romæ obseruant. Sed si quis velit in catalogo Sanctorum etiam reponendam esse Iouinam, in epitaphio illius insculptæ eò pacto palmæ designant ab huius vitæ asperitate transitum ad cœlestis regni decorem, vt suggerit S. Ambrosius: *palma, inquit, radix aspera est, sed nitorem maximum habet in fine ostendens per huius vitæ asperitatem*

Serm. in
Domi.
Palm.

ad

*ad decorem celestis patriæ nos debere sustol-
li.*

His addo Ecclesiæ loquendi modum
denotare palmas esse indubitatum mar-
tyrij argumentum ; cum enim in Mar-
tyrologijs , in libris , & in pulpito de
Martyribus fit sermo , sic habet usus
loquendi : *Martyrij palmam consecutus
est* , iuxta quem modum Sancta Aga-
ta Quintianum Prætorem de se ipsa sic
alloquitur : *Nisi diligenter perfeceritis
corpus meum à carnificibus atrectari , non
potest anima mea in Paradisum Domini-
cum cum palma intrare martyrij . Et de
SS. Innocentibus canit Ecclesia .*

*Vos prima Christi victima ,
Grex immolatorum iener ,
Aram ante ipsam simplices
Palma , & coronis luditis .*

Huic consonat mos pictorum appro-
batus , quo Martyres à Confessoribus
discernunt , illos palmas præ manibus
tenentes repræsentando . Breuitati stu-
dens

S. Ambr.
Serm. 2.
Domin.
Quadrag.
S. Aug.
Serm. de
Innoc.
S. Greg.
1. 2 hom.
17. in
Ezech.

dens omitto SS. Ambrosium, Augustinum, & Gregorium Magnum, qui vnamiter palmam pro martyrij victoria explicandam esse docent.

Neque obstat allatum à Papebrochio decretum Sacræ Congregationis super Indulgentijs, & Sacris reliquijs, quo die 10. Aprilis 1668. statutum est *palmas eisque iunctum vas sanguine tinctum habendas esse pro signis certissimis verarum reliquiarum*. Nam duplici ex capite tibi nocet hæc auctoritas. Primò quidem, quia per Grammaticos superlativum supponit comparativum, & positivum. Cum ergo Sacra Congregatio palmas cum vase sanguine intincto decernat haberi pro certissimis verarum reliquiarum signis, significat palmas per se solas esse certum saltem signum reliquiarum. Secundò per Papebrochium, *aliorum signorum examen in aliud tempus reiecit*, ergo cum tenuerit hætenus palmas esse signum martyrij indubitatum, adhuc idem tenendum est, donec aliud statuatur, quidquid dissentiant Papebrochius, & Eusebius Romanus.

At

At fortè, inquis, plus valebunt palmae cum vasis sanguine tinctis? Quid hic herendum erat, eruditissime Eusebi, post adeò apertā declarationem Sacrae Congregationis laudatam? Potest ne cuiusdè assignari signum sanguinis pro Christo sparsi ipso sanguine? Caue ne quis sibi nimium infensus, zeloque correptus dicat quod ipse sit sanguis interfectorum propter verbum Dei, & propter testimonium quod habebant, & clamabant voce magna dicentes: Usquequo Domine (Sanctus, & verus) non iudicas, & non vindicas sanguinem nostrum de eis, qui habitant in terra, qui vindictam clament in te sanguini Martyrum detrahentem. Sapienter quidem, & prudenter ab eadem Sacra Congregatione decretum esse iudicas, palmas vasque sanguine tinctum haberi pro certissimis verarum reliquiarum signis, sed conditionali sequenti retractas ea, quæ restè priùs dixeras: si modo constet eiusmodi vasa sanguine tincta esse, non ad confer-

Apoc. 6.

nan-

*uandos suffitus, aut odora-
 menta, aliaque
 id genus apposita fuisse* Hæc coniectura
 stare nequit, nisi putes, Eusebi, Rôma-
 nos reliquiarum inquisitorès, ac vin-
 dicatores dormièdo, aut clausis ocu-
 lis illas approbare; facili enim negotio
 sanguis ab odoramentis, & suffitibus di-
 stinguitur. Vt tuam coniecturam pro-
 babilem reddidisses, tuum erat, vt mea
 est sententia, aliquod exemplum pro-
 ferre vasorum in Catacumbis reperto-
 rum, in quibus loco sanguinis odora-
 menta, aut suffitus fuissent conseruata,
 & reposita. Priusquam illud adinuene-
 ris, noli fidelium pietatem tuis turba-
 re dubijs, ac Prælatos in Diuinis, &
 in humanis peritissimos pro fallacibus
 tractare, ijsque fidem abrogare.

Legimus equidem in multis Sancto-
 rum actis eorum corpora aromatibus,
 alijsque pretiosis vnguentis fuisse deli-
 buta; at vasa odoramentorum in eorum
 sarcophagis apposita fuisse, nullibi ha-
 tenus scriptum reperimus. Refert

Annal.
 tome I. ad
 an. 69.

Baronius de S. Petro Apostolo: *Cum in
 cruce sic affixus martyrium consummasset,*

à Mar-

à Marcello Presbytero eius corpus curatum, aromatibusque conditum magnificentissimè more Regio, ne dum Iudaico tradidit sepulturae. Balsamo pariter condita fuisse XII. Fratrum Martyrum corpora, scribit Alfano Archiepiscopus Salernitanus.

Tunc Marcus Praeful venerabilis Urbis Ecclae

Apud
Surium
tom; 5; 1;
Sept;

Cum Clero veniens Sanctorum corpora noctu

Detulit, & pretij fundens opobalsama magni,

Atque peregrino peregrinis rebus odori

Permixtis studio, solemnibus, & celebratis

Exequijs &c.

Pium illud officium à Presbyteris, immò à Papis religiosè observatum, ut speciatim legitur de S. Callisto, qui corpus Sancti Calepopij Presbyteri à piscatoribus in Tiberi repertum linteaminibus inuoluit, aromatibus condijt, & de

& de S. Marcello, qui ad S. Lucinæ preces corpora SS. Martyrum Cyriaci, Largi, & Smaragdi vnguentis prætiosis inunxit: deuotis tamen matronis ad exemplum trium Mariarum corpus Christi Diuinum, quæ vnixerunt, frequentius fuit, ita vt in actis S. Alexandri Martyris notemus Tiberianum Tribunum his in generosum Christi Athletam vsum fuisse minis: *Illud enim velim scias, carnes tuas, & ossa per singulas regiones, per quas ego transiturus sum dissipatum iri, ne mulieres ipsæ aliquid è carnibus tuis, & ossibus inuenciant quod postea vnguentis odoratissimis perfundant, &c.* Tuæ autem coniecturæ adhuc quærimus exemplum.

Sur; 10; 1;
13; Maij;

Si loco suffituum aut odoramentorum dixisses vasa interdum aquam lutralem continuisse, rem acutetigisses: iuxta enim ordinem antiquorum rituum eam in monumentis apponendam esse cautum erat. Talia sunt vasa quæ aliquando in muris, vel in tumulis vacua reperiuntur, sine yllo sanguinis colore, sed reliquijs præpositi illa, vt
Chri-

Christianorum, non vt Sanctorum argumenta considerant.

Non ità est de illis vasis, quæ aut sanguine viuo, aut coagulato ditantur, quorum pleraque siue vitrea, siue figulina videntur insculpta in palmæ figuram, aut cum inscriptione SAN. id est, Sanguis, aut cum numero superscripto Martyrum, quorū sacer cruor diligenter in illis asseruatur. Multa istorum se adinuenisse testatur Bosius, qui etiam fidem facit se aliquando in illis vasis puluerem contentum aqua temperasse, & protinus sanguinis colorem comprobauisse naturalem.

Roma
subter. 1.
3. c. 23.

Sed ne dicas colorem rubrum potuisse etiam referre aromata, recordare, quæso, quod tibi notus Leibnitz vir peritissimus eodem tempore, quo Romæ degebas, arte chymica, vt omne dubium tolleret, sublimasse materiam istis vasis adhærentem, & experimento facto comprobasse in illis sanguinem animalis contineri. Cum domesticos, & externos, Catholicos, & hæreticos hac dere testes habeamus, nullus est am-

C

bigen-

bigendi de sanguinis realitate in ipsis
vasculis contenti locus .

Quæ mihi ostensa sunt, solaribus radijs exposita ita sanguine rubescunt, ut iam iam e venis effusum crederes, & ebullientem putares . Procul dubio citrà miraculum hunc colorem viuum retinere à tot seculis nequiverunt . Vides quantam adhibent diligentiam reliquiarum assertores, ne in errorem subrepant . Non ea minore utebantur olim Martyrum contemporanei, qui ut nobis certissima relinquerent testimonia, spongijs sanguinem trahebant, illumque in vasis exprimebant, linteamina in amphitheatra immittebant, ut ea sanguine purpurata nobis conseruarent, immò carnificum vestes, quæ Sanctorum Martyrum sanguine infusæ erant, multo auro, & gemmis, pretiosisque ornamentis comparabant .

Si aliquod dubium ea super re patiaris adhuc, hoc accipe miraculum tempore Pij V. perpetratum, quo penitus liber eris . Beatus Pius V. in medio fori Basilicæ S. Petri occurrens legato

gato Sarmatarum Regis , ab illo suppliciter fuit rogatus , vt sibi daret reliquias , quas Regi suo pollicitus fuerat . His auditis B. Pontifex è lectica descendit , strophialum suum expandit , illudque terra illa , quam martyrio illic coronatorum sanguine purpuratâ censebat , implet , quod legato præbet dicens : Hæ sunt Sanctorum Reliquiæ . Summa deuotione illas excipit legatus , qui in palatium suum reuersus , strophium explicat , & sanguine viuo plenum reperit . Dic quæso , Eusebi , terra quorumcumque pedibus conculcata in sanguinem mutatur , quomodo vasa , quæ ex antiqua traditione scimus ad Martyrum sanguinem conseruandum adhibita fuisse , aliud à sanguine testari possunt ?

schenio, e
Papebro-
chio se-
pra il
Mart.
Brescia-
no c. 10.

V I.

Transis postea ad secundi generis tumulos , qui humatorum nomina & inscriptiones habent , & dicis eos maioris videri auctoritatis , immò certæ , si Martyris titulum præferant, secus si hoc

titulo destituantur. In hac cauda adhuc
 latet venenum, Eusebi; quia pro tum-
 mulis, vbi adsunt nomina, & inscriptio-
 nes eadem afferuntur diligentiae adhi-
 beri solitæ pro illis, qui inscriptione
 carent. Epigraphæ inuenta reuoluitur
 lapis, si desit palma, aut sanguis, vel in-
 strumētum martyrij cum aliquo vulne-
 ris vestigio inflicti nō asseritur pro san-
 cto, saltem quando non detegitur Sancti,
 aut Martyris titulus. Vndē nō declaran-
 tur Sancti, aut Martyres propter inscri-
 ptionem, sed propter signa, quæ in
 sarcophago deteguntur. Non vt ple-
 beij secundum sepulcrorum faciem iu-
 dicant Sacris Reliquijs Prælati, sed qua-
 tenus Deum, qui solus scrutatur corda
 & renes, imitari possunt, de internis
 tumulorum secretis sententiam ferunt.
 Tali præmissio examine probata sunt
 corpora S. Vrsini in Cappella domesti-
 ca ædis Abbatialis Sancti Martini apud
 Pontisaram depositi: S. Attiani, cuius
 sacras exuias obtinuerunt PP. Theati-
 ni Parisienses; S. Iuliæ quam iure meri-
 to vulgarunt Martyrem Augustiniani
 Tho-

Tholosates , etiam te auctore , qui pagina 225. itineris Italici vltro fateris eius corpus repertum fuisse in Cæmeterio S. Callisti cum corpore alicuius Martyris , cuius martyrium , vt inficiari noluisti , attestabatur vas vitreum . Si de illa Sancta id afferas , de alijs duobus , quos reprobas , idem censendum fit , necesse est . Sine enim probationibus certis ab Eminentissimo Cardinale Vicario , vel ab Illustrissimo Sacrista non donantur Reliquiæ . Ideo ab alijs inquisitionibus abstinui , vt SS. Vrsinum , & Attianum vindicarem . Tua eruditio pariter poterat abstinere à suo contorquendo ingenio , vt tres errores in S. Iuliæ epigraphæ computaret , qui tamen nulli essent , si ad limam expenderentur .

Primò hæ duæ maiusculæ initiales D. M. apud Christianos à Paganorum ritibus abhorrentes , & præter quos nullus secundum te in catacumbis sepultus est , rectiùs Deum Maximum , quam Deos Manes significant .

Idque confirmo exemplo alterius epigraphæ in Cæmeterio Priscillæ in

Roma.
subter. l.
3. ca. 61.
pag. 512.

noua via Salaria repertæ, vbi eadem
Maiusculæ inscribuntur è regione ha-
bentes Christi monogramma, & Co-
lumbam in rostro ramum oliuæ tenen-
tem, & in latere epitaphij vasculum re-
pertum, sic habet .

D.M.S.

CÆSONIVS SALVIVS. VONE. MEMORIÆ
INNOX QVI VIXIT. ANNIS. XX. M VI. ET HORIS
CVI FECERVNT SVCCISSA MAIRII MARINVSFRAI IK

U

Hæc autem Christiani signa, mono-
gramma scilicet, Columba, & Vas
nullam aliam interpretationem patiun-
tur, quam Deo Maximo Sacrum, &
Deos Mænes prorsus excludunt. Quod
si in Cæsonii epitaphio D. M. pro Deo
Maximo ponitur, eodem iure in S. Iuliæ
epigraphe eadem litteræ iuxtà eandem
inter-

interpretationem sumendæ sunt.

Secundò Iulia, vt initio huius num.
de omnibus insinuauit, non ex epitaphio
Martyr declaratur, sed ex vase cruen-
tato.

Tertiò quamuis epitaphium illud.

D. M.

IVLIA . EVODIA . FILIA . FECIT
CASTÆ . MATRI . ET . BENENERENTI
QVÆ . VIXIT . ANNIS . LXX .

Fuerit factum Castæ: non abs re re-
liquiarum dispensatores in vna vrna
reperientes duo corpora & vasculum
cum sanguine, & feminæ corpus esse
dignoscentes, illud quod Augustinia-
nis Tholosanis donatum est, pro facul-
tate, qua gaudent, anonymis Mar-
tyribus hoc vel illud nomen indere,
Iuliæ nomen ex proxima inscriptione,
vtpotè obuium, & auribus familia-
re indiderunt, absque confusionis pe-
riculo; in illa enim epigraphe externa,
non Iuliæ corpus contineri, sed Castæ

Matris indicabatur. Illis præterea occurritur difficultatibus tibi subscribendo, scilicet, multas Paganorum inscriptiones ex proprijs locis fuisse reuulsas à Christianis ad loculos suorum recludendos, sed à periculo falsi cultus saluamur vasculo sanguinis cum corpore Iuliæ reperto, licèt admitteremus illud epitaphium esse vnum ex illis sepulcralibus Gentilium, quocvsi fuissent fideles ad condendum Iuliæ corpus. Et quidem vix possibile fuisset vnicuique Martyrum suum aptare lapidem, maximè sub Diocletiano, qui vt refert liber Romanus, 17. millia Martyrum vno mense trucidari iussit. Quamuis omnes Christianos in Catacumbis inclusos supponeres fuisse sculptores, vix potuissent singulis Martyribus inscribere tumulum, illo angustiarum tempore quo sibi ne victum quidem comparare poterant. In illis igitur contra religionem non peccatur.

Si verò reprehendendum putes, quod Sancti alijs nominibus, vt aiunt baptizentur; arguas igitur Sanctum
Mel-

Melchiadem Papam, & Martyrem, qui per Adonem, & Venerabilem Bedam statuit, yt anniuersarius dies IV. Coronatorum recoleretur, quamuis eorum nomina minimè nota essent, & intercurrentibus post hac annis Sancto cuidam viro reuelata fuerint. Corrigas pariter quotquot fuere Pontifices à IV. sæculo, qui iusserunt socium Sancti Felicis sub nomine Adaukti quotannis solemniter honorari, licet eius nomen soli Deo adhuc notum sit.

Quod si Coronatos, & Adauktum dicas esse nomina non propria, sed epitheta, idem planè fit à dispensatoribus reliquiarum, quia singula nomina, quæ communicantur, vel quibus, vt vulgo loquamur, corpora Sanctorum anonymorum baptizantur, sunt etiam epitheta, vt quisque videre potest in hac ferie, quæ typis edita ab eisdem superioribus dispensatur artificibus orbiculorum, quos fragmentis reliquiarum insigniunt.

S. Albani Mart.

S. Au-

S. Aurelia Mart.
S. Benedicta Mart.
S. Benigni Mart.
S. Bonifacij Mart.
S. Blanda Mart.
S. Candida Mart.
S. Caecilia Mart.
S. Clara Mart.
S. Clementia Mart.
S. Columba Mart.
S. Christina Mart.
S. Constantia Mart.
S. Crescentia Mart.
S. Deodata Mart.
S. Desiderij Mart.
S. Donati Mart.
S. Diodori Mart.
S. Faustina Mart.
S. Fortunata Mart.
S. Felicis Mart.
S. Felicissima Mart.
S. Honesti Mart.
S. Illuminata Mart.
S. Innocentia Mart.
S. Iucunda Mart.
S. Iucundine Mart.

- S. Iuſti Mart.*
S. Iuſtine Mart.
S. Liberata Mart.
S. Lucida Mart.
S. Magni Mart.
S. Maxime Mart.
S. Modeſta Mart.
S. Pacifica Mart.
S. Pij Mart.
S. Placida mart.
S. Proſperi Mart.
S. Reparata Mart.
S. Seuera Mart.
S. Seuerina Mart.
S. Secunda Mart.
S. Theodora Mart.
S. Victoria Mart.
S. Vincentij Mart.

Verum eſt extra huiusmodi ſeriem,
 nomina tribui, vel ex inſcriptione exte-
 riùs poſita, quæ poſſit Sanctis compete-
 re, vel ex alia occaſione iuxta petentis
 votum, ſed ſic adhuc euitatur confuſio
 Sanctorum ſynonimorum ea ratione,
 qua inter Alexandros, Athanaſios, Ba-
 filios,

filios, Theodoros, quos plures inter Sanctos inscribi in indice Martyrologij nemo potest inficiari. Non decet autem hominem rationis compotem audito, vel lecto vno Sancti alicuius nomine existimare esse illum, qui fama notissimus est, vel qui apud aliquos maiori veneratione colitur. *Ex his nemo non videt nullo fundamento te dixisse grauitè in huiusmodi rebus contra religionem peccari, dum Sancti Martyres assèruntur, quos Christianos fuisse vix, ac ne vix quidem demonstrari potest.*

V I I.

Postquam Romanos Præsules erroris contra religionem accusasti, occasione trium Sanctorum Roma ad vectorum in Galliam, Tolentinales eiusdem peccati infimulas, eo quod *Caternium* sibi olim Patronum adsciuerint, tanquam Sanctum & Martyrem, quem *Baronius* Martyrologio Romano ascribere noluit (ut ais) lecto eius epitaphio, quod *Caternium* Christianum quidem fuisse probat, Sanctum,

etum, aut Martyrem fuisse non probat .

Vnicum est tuæ accusationis caput, ad cuius dilutionem ad Tolentinales te remittere possem, per ly ipsi viderint, solum enim Sanctos è Catacumbis sublatos vindicare proposui: sed ne inde litis tuæ victoriam existimes, duo ad accusationem tuam replico.

Primò dico Tolentinales non sine fundamento sibi in tutelarem elegisse S. Cateruium, attestante antiquissimo epigrammate ad parietes templi Cateruiani exarato, Euangelium ab ipso Cateruio fuisse Tolentinatibus annunciatum .

Sacra Tolentinum docuit te lingua Caterui,

Et verum ostendit, quem sequerere Deum.

Hoc tibi præ cunctis decus est, & gloria terris

Dicaris Christi prima subiisse iugum.

Sed caue degeneres, iterum que ad falsa traharis

Numina, tartareis aut capiare dolis.

Ideo

Ideò extruxerunt prisco suo tutelari nobile templum cum cœnobio inuidiosis opibus locupletato, quod primùm Benedictinorum erat, sed in vsum Canoniconum Lateranensium transijt sub Iulio II. Hoc autem non attentassent, nisi de Cateruij sancti tate fuissent moraliter certi Tolentinatum Episcopi, penès quos, sicut & ceteros Ordinarios erat ad XII. vsque sæculum de Sanctis decernere, & patronos eligere. Nec credi potest inscio Pāpa tot adeo famosa ædificia in honorem S. Cateruij prope muros Romæ, vt ita loquar, fuisse constructa.

Hæc tria, nempe, templum, cœnobium, & epigramma Cateruij Sanctitatem testantia, omnibus prævalent archiuiorum monumentis. Vnde non satis mirari possum, quo pacto Sanctum tot in signibus celebrem è numero Sanctorum deleri volueris. Aliter iudicauit Urbanus VIII. die 13. Martij 1625. qui cultum Sanctorum ab Ecclesia non approbatorum prohibens, hac moderatione vtitur, vt declaret, quod *supradicta*

dicta præiudicare in aliquibus non vult, neque intendit ijs, qui aut per communem Ecclesiæ consuetudinem, vel immemorabilem temporis cursum, aut per Patrum, virorumque Sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia, ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel ordinarij locorum coluntur. Quæ omnia in S. Cateruij casu adaptari rectissimè possunt, præsertim post declarationem eiusdem Summi Pontificis, qui rogatus, quid per longissimum tempus, & immemorabilem cursum esset intelligendum 5. Sept. anni 1634. respondit: Longissimum tempus, illumque immemorabilem cursum, de quo in prædicto decreto, intelligi declaramus tempus centum annorum. At quot fluxerunt sæcula, ex quibus S. Cateruius honoratur tolerantia Sedis Apostolicæ, & scientia ordinariorum Tolentinatum?

Secundò probare ne posses, quod Baronius fuerit rogatus, vt S. Cateruium Martyrologio Romano ascriberet ante eiusdem editionem? nam ex pura omissione alicuius in Romano Martyrologio

Præcap.
in notas
Martyrol.
c-8.
Hom. 27.
in Euang.

Pfal. 147.

gio perperam infertur illum non esse Sanctum, vt ipsemet deducit Baronius triplici ratione. Prima est, vt dicit S. Gregorius: *ipsi SS. Martyres Deo numerabiles, nobis super arenam multiplicati sunt, quia quotquot sunt, à nobis comprehendendi non possunt; nouit enim eos tantum ille, qui numerat multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat.* Secunda est, quod ex instituto antiqui ritus Ecclesiæ breuitati sit studendum. At in quamnam prolixitatem extenderetur Martyrologium Romanum, si vt quidam computare conati sunt Martyres vndecies decies centenos mille, triginta millia singulis diebus legenda traderentur, non annumeratis Confessoribus, Virginibus, & Viduis? Tertia denique, quod non intenderit Ecclesia Romana nouum edere Martyrologium, sed vetus ex veteribus exemplaribus restituere. Quapropter subiungit idem Baronius: *Nec est propterea quod quis miretur, si in eodem ipso, de quo agimus Martyrologio Romano, clarissimos illos Martyres videat illos pratermissos, quos nostro*

secu-

*ſeculo ob tuendam, propagandamque fidem
 penas atrociffimas, ſi qui olim Martyres
 in Anglia potiffimum, atque in Gallijs, ab
 hereticis paſſos, & in Cælum (ut par eſt
 credere) inter alios Martyres equali ſcimus
 triumpho gloria coaptatos, nec inſuper illos
 inueniat recensitos, qui velut tonitruum filij
 in ſimilitudinem fulguris coruſcantis nouo
 orbi Euangelico lumine illuxerunt, ac fidei
 cauſa martyrium ſubiectum. Vnde ſi Baro-
 nius recentes Martyres accenſere Mar-
 tyrologio negauerit, non eſt quod mi-
 remur, ſi antiquos in eodẽ de nouo in-
 ſcribere recuſauerit Martyres, quorum
 acta corruptione non carent, qualia
 eſſe dicit idem Baronius acta Cateruij,
 quæ vidit, aſſerens ipſum Cateruium
 vixiſſe ſub Imperio Gratiani, cuius le-
 gitur reſcriptum ad Cateruium ſacra-
 rum largitionem Comitem, in Codice
 Theodoſiano; ſed hæc epocha non con-
 uenit cum epigrammate ſupra relato,
 nec cum Tolentinatim traditione, &
 facile fuit Baronio pro alio uſurpare: quan-
 quam ſufficienter Cateruij Sanctitatem*

Tom. 4.
 Ann. ad
 an. 379.

D

aſtru-

astruat, illum virum pietate insignem
prædicans.

Multa de eiusdem epitaphio dicen-
da occurrerent, sed breuiter moneo I.
non esse tecum in prima linea legen-
dum.

ELIO VL. CATERVIVS V. C.

Tomo 2.
Italix Sa-
cia de
Epif. To-
lentinis.

Sed vt accepit Vghellus à Matthæo
Sauio patriæ scientiæ peritissimo.

Fli. Vl. Cateruius V. C.

Ex Præf. Prætorio

Qui vixit cum Septimia

Caij filia

Seuerina C. F.

Dulcissima Coniuge annis XVj.

Minus D. xiiij.

Quieuit in pace annorum lvi.

Dierum xviiij. xvj. Kal. Nob.

Depositus est iiij. Kal. Dec.

Septi-

Septimia Seuerina C. F.
Marito Dulcissimo sibi Sarco-
phagum
Et Panteum cum Tricoro
disposuit & perfecit

A P Ω .

Quod idem sonat, ac Flisius Vlpus
 Cateruius vir clarissimus. In hoc errat
 Ferrarius, qui, iuxta te inscriptionem
 S. Cateruij corruptè refert, quod illum
 sextò consulem Urbis ex epitaphio con-
 tendat asserere, & ideò neget acta S.
 Cateruij à se descripta, non esse illius
 Cateruij, cuius inscriptio legitur To-
 lentini in Templo San Cateruiano, quia
 in illis mentio non fit de Septimia eius
 coniuge dulcissima. Debebat recorda-
 ri ipsemet Ferrarius suæ narrationis
 de miraculo S. Cateruij, quo è mortuis
 ad viuos reduxit suam coniugem. De
 Septimia igitur fit mentio in actis Ca-
 teruij, licet non sub nomine expresso.

Catal. SS.
 Italię 10.
 Decemb.

Secundò moneo me non percipere quomodo acta Cateruij emendari possint ex epitaphio, vt initinere Italico suggeris; quia quamuis ibi narretur S. Caterium quieuisse in pace annorum LVI. dierum XVIII. tacetur tamen sæculum, & consulatus, quo ad Deum migravit, & si illo non demonstretur absolutè eiusdem sanctitas, saltem nec negatur.

VIII.

Pace tua, optime Eusebi, in perislogiam videris incidisse num. V. his verbis; *Verum & si pro Sanctis indubitanter habendi essent, non continuò publici illis honores decernendi essent, & in exemplum vniversis fidelibus proponendi, nisi id martyrio certo consecuti essent.* Nam Martyrium illorum sufficienter probatum est num. III. IV. & V., vbi de palmis, & vasis differui; & publici honores, quos illis tribuunt quidam, ab Ecclesia Romana reprobantur: nec minores illis reddi possunt, quàm vt fidelium venerationi exponantur.

Per-

Pergis: *Quis verò de Sanctis illis incognitis hoc asserat? si de vita eorum, vel martyrio queritur, silet antiquitas. si maiorum de illis testimonium, nullum est.*

Quæro à te, Eusebi, quis in eorum sarcophagis apposuit palmas, aut vasa cruore tincta? Nonne antiquitas? Nonne maiores? Illa autem signa nonne æquipollent verbis, ut de illorum martyrio fidem faciant? *Si facta, & actiones; nullæ, perinde, ac si numquam illi extiterint.* Vero in te argumentum: si facta, & actiones SS. Georgij, Christophori, Placidi, Margaritæ, Ursulæ, &c. quærantur, nullæ perinde, ac si numquam extiterint, si quidem eorum actis, ut potè corruptis, perinde, ac si nunquam fuissent, possumus denegare fidem. Illos tamen publicis Officijs honorari non contradicis, nec igitur Sanctorum à Prælatiis Romanis recognitionis venerationi illi modicæ obsistas? *Si vel nomen plerorumque penitus ignoratur.* Nomina etiam SS. Innocentium, XL. Martyrum sub Licinio, Militum legionis Thebæorum, Sociorum

S. Placidi, & Vrsulæ cominartyrum penitus ignorantur, non ideo tamen abstinet Ecclesia ab illorum festis quolibet anno celebrandis, nec igitur curandum est, si nomina Sanctorum Roma aduectorum nesciantur.

Quod si dicas sufficere nomen vnus ex numero distinctum, ac certum, ut Vrsulæ cum sociabus, Placidi cum Socijs, Mauritijs cum Socijs: da vnum nomen in celebrando festo quadraginta Martyrum, & alias turmas Martyrum per numerum magnum indicatorum in Martyrologio, immo absque numero, ut in festo Sanctorum Innocentium. Neque alia ratio est plures simul celebrandi, alia vnum si ergò absque nomine plures consuevit Ecclesia, quos aliunde nouit esse Martyres venerari, id ipsum de vno, vel vna Martyre licebit, si eadem Ecclesia permittat.

Si nomina, facta & actiones tot Martyrum adhuc quærantur, hoc tribuendum esse censeo, aut persecutionum immanitati, aut temporum iniuriæ. Persecutionum quidem immanitati, quæ

tot simul metebat, ac rapiebat Christi Martyres, vt non valuerit vigilantia, septem notariorum à Sancto Clemente super actis Martyrum notandis Romæ institutorum, facta omnia describere, nec id supplere potuerit diligentia septem Subdiaconorum à S. Fabiano septem Notarijs præfactorum, vt gesta celeriter, & compendiosè excepta, literis integris absoluerent. Temporum autem iniuriæ, quia nemo nescit acta Sanctorum Martyrum fuisse diligentissimo studio perquisita, & Diocletiani studio igni tradita. Nec gratis dicam, plerorumque Sanctorum, de quibus est quæstio, acta sic perijsse. Erat enim ea Tyrannorum rabies, vt omnem Martyrum memoriam delere voluerit cum nomine Christiano. Mortis erat sufficiens causa, martyrum acta inquirere, & ideò S. Anterus Papa Martyrio coronatus est, quia vt narrat Eusebius in Chronico, *gesta Martyrum diligenter à Notarijs* (idest publicis exceptoribus, seu grapharijs, vt scirentur quæ intra cancellos obducto velo à iudicibus Marty-

res interrogati dicerent) *inquisisset , & in Ecclesia recondidisset . Quid ergo , pergis , ædificationis ex illis elici potest , ut in exemplum , & cultum toti Ecclesiæ propendantur ?* Respondeo id ædificationis , quæ elicitur ex cultu multorum Martyrum in diuersis celeberrimis Monasterijs à Northmannis occisorum , quorum ne nominum quidem remanet memoria . De vitis SS. Ouidij , Felicissimi , & Victoris aptius in appendice aliquid dicam .

I X.

Nouam litem intentas cum ais num.
 VI. *Non satis est illos esse Martyres : Vindicatos quarimus , id est , agnitos ab Ecclesia Martyres ac probatos .* Cum ab Episcopis vindicari debeant reliquiæ , certè Sancti Martyres , qui Romanis è Cœmeterijs transferuntur à Card. Vicario , & Sacrarij Apost. Præfecto , & Episcopo post seuerum examen probantur . Hinc nullo modo culpandi sunt fideles Sacras Reliquias ab illis sagacissimis vindicatoribus probatas venerantes . Non
 fic

fic erat de Lucilla, quam commemoras prædiuite matrona, quæ à Ceciliano Carthaginensi tunc archidiacono correpta est, quod ante spiritalem Sacræ Eucharistiæ potum, os, nescio cuius Martyris nondum vindicati libaret, & propterea in eum odio percita fouit Donatistarum schisma, Cecilianumque, ut ab Episcopatu Carthaginensi, quo post mortem Mensurij sublimatus est, deturbaret, omnem mouit lapidem.

Speciosa videntur, quæ refert laudans S. Martini Turonensis diligentiam, quæ latronis ob scelera sua percussæ, & quem vulgus pro Martyre colebat, aram subuertit. Sed si integram Seueri Sulpitij narrationem texuisses, Romanos Antistites rudi vulgo non comparasses. En ut loquitur: *Erat haud longè ab oppido proximus monasterio locus, quem*

In vita S.
Martini.

falsa hominum opinio velut conscriptis ibi martyribus consecraret, nam, & altare ibi à Superioribus Episcopis constitutum habebatur. Sed Martinus non temerè adhibens, incertis fidem, ab his,
qui

qui maiores natu erant Presbyeeris, vel Clericis flagitabat sibi nomen Martyris, & tempora passionis ostendi grandi scrupulo se permoueris, quod nihil constans sibi martyrum memoria tradidisset. Cum aliquādiu à loco illo se abstinnisset nec derogās religioni, quia incertus erat, nec auctōritatē suam Vulgo accomodans, ne superstitio conualesceret, quadā die paucis secum adhibitis fratribus ad locū pergit. Deinde super sepulcrū ipsum adstans, orauit ad Dominum, ut quis esset, vel cuius meriti sepultus, ostenderet. tum conuersus ad leuam vidit prope assistere umbram sordidam, & trucem. Imperat nomen meritūque, ut loqueretur. Nomen edicit, de crimine confiteatur, latronem se fuisse ob scelera percussū,

Vulgi errore celebratum

sibi nihil cum martyribus esse commune, cū illos gloria, se pēna retineret. Quis non videt cultum illi latroni exhibitum incēpisse à vulgo se accomodare cui nolens Sāctus Præsul, nihil omisit, ut originem, & finem huius venerationis detegeret, & detexit propria damnati confessione
se

se fuisse vulgi errore celebratum . Scrupulum omnem deposuisset S. Martinus, si corpus Romæ confirmatum, ac vindicatum litteris testimonialibus ad id à Summo Pontifice deputatorum sciuisset illic honorari .

Sed altare ibi à Superioribus Episcopis constitutum habebatur . Quid tum ? Nonne Episcopi aliquando ex culpabili fcordia, & nimis incauta credulitate importunis vulgi precibus tribuunt, quod si ex pastoralis vigilantia sedulò expenderent, nullatenus concederent ? Sic constitutum fuisse altare ipsius latronis censendum est . His positis dic, Eusebi, amabo te, quicquam ne istorum adaptari potest reliquijs, quæ è Catacumbis Romanis eruuntur ? Illarum ne dispensatio, illarumne approbatio vulgo relinquitur ? Non est igitur ratio propter quam monueris : *Hæc cautela si erga Sanctos illos incognitos adhibebitur, non tam facilè in publicum fidelium cultum deinceps exponendi erunt .* Laudanda est, fateor, S. Martini in hoc facto vigilantia, sed non minus laudanda est Prælatorum

torum Romanorum, immo, & Summo-
rum Pontificum in Sacris Sanctorum
exuvijs comprobandis sedula perquisi-
tio. Si de eis à me exempla postulabis,
egregium præstabit Alexander III., qui
recepta Arnulphi Lexouienfis epistola,
cuius summarium legitur apud Spon-
danum, ità efficaciter obuiavit pseudo-
martyrum cultui, vt exinde Sanctorum
canonizatio Pontifici maximo fuerit re-
seruata hoc decreto, quod habetur ex-
tra, cap. audiuius, de reliquijs, &
veneratione Sanctorum: *Audiuius quod
quidam inter vos diabolica fraude deceptis,
hominem quemdam in ebrietate occisum,
quasi Sanctum (more infidelium) vene-
rantur, cum vix pro talibus in ebrietate
peremptis Ecclesia permittat orare; dicit
enim Apostolus: Ebriosi Regnum Dei non
possidebunt. Illum ergo non presumatis de
cetero colere, cum etiam si per eum mira-
cula fierent, non liceret, vobis ipsum pro
Sancto absque auctoritate Ecclesie Romane
venerari. Non dedigneris, etiam rogo,
ad Felicem Contelorium recurrere. Apud eum de succedentium Pontifi-
cum*

Epit. tom.
ad ann.
1181.

Cor. 6.

De Cano-
niz. SS.
c. 82.

cum diligentia circa cultum Sanctorum adhibita certior fies, per duas Epistolas Urbani V. apud Montefiasconem anno Pontificatus sui sexto scriptas. Harum prima Archiepiscopo Rauennatensi, eiusque suffraganeis præcipit, ut quosdam sui districtus coerceat Iacobum quondam, & Francischinum ictu fulminis percussum, in plateis, & in eorum Ecclesijs, ut Beatos prædicantes, ac altaria sub eorum inuocatione erigentes. Altera vniuersis fratribus Episcopis per Ducatum Britanniae constitutis vetat, ne Carolus de Blesio tanquam Martyr, & Sanctus coleretur. Ibidem legere poteris decretum Urbani VIII. num. 7. laudatum.

Non magis tibi fauet quod narrare pergis de Gregorio Lingonensi, qui corpus S. Benigni pro Sancto admittere negauit, donec historiam passionis eius ex Italia recepit. Immo telum in te vertis, ex hoc enim capite infertur, quanti aestimauerint olim Galliarum Præsules Romanæ Ecclesiæ sententiam, qui nihil temerè aggressi sunt circa

San-

Florebat.
an. 1362.

Sanctorum assertionem, nisi prius consultata, & habita S. Sedis Apostolicæ sententia, cui citò, & humiliter absque tergiversationibus adhæserunt. Vtinam illos fuisses imitatus, & non in similes exclamationes prorupisses. *Ab bone Deus! Quanta olim Romanæ Ecclesiæ in hac cautela erat! quæ teste Gelasio, gesta Sanctorum Martyrum, non incertorum, sed verorum, in diuinis officijs legi non patiebatur, propterea quod scriptorum nomina ignota erant, & auctoritas.* Quasi verò Innocentius XII. aut alius eius præcessor ab hac antiqua cautela recessisset. Nec ideò præcisè, Eusebi, pace tua dixerim, acta Sanctorum in Ecclesia non recitabantur, quia nomina eorum ignorabantur, sed potius quia ab infidelibus, aut idiotis superflua, aut minus apta, quam rei ordo fuerit scripta esse putabantur, ut ipsemet indicat Gelasius in Concilio Romano LXX. Episcoporum.

Prosequeris: *quantò magis incertorum martyrum cultum prohibuisset? Et verò prohibet etiam nunc, ut patet ex illo generali*

rali decreto iam laudato . Prohibet, fa-
 teor, Romana Ecclesia cultum illum so-
 lemlem, sed non propterea quod sit
 incerta de illorum martyrio, sed vt di-
 scrimen faciat Sanctorum nomine, &
 factis cognitorum ab ignotis. Cum sit
 incerta de genere supplicij, de tempore
 passionis, nomine, & gestis, non pos-
 set nisi lectiones de communi Marty-
 rum assignare, quod non facile concedit.
 Quænam autem lectiones propriæ de
 illis recitarentur, stantibus illis dubijs?
 Quonam modo illos depingeret? iuue-
 nes, an senes? Quid certi de illis in
 pulpito enarrari posset? Duobus illis
 verbis clauderetur concio, nempe, quod
 constantiam in fide martyrio probaue-
 rint.

X.

Grauem difficultatem pateris num.
 VII. eruditissime Eusebi, in hoc quod
 non obseruentur pro Sanctis, quos vo-
 cas incognitos, tantæ litium prolixita-
 tes, quantæ in canonizandis nouis ad-
 hibe-

hiberi solent. Sed euanescebat hæc difficultas perpensis rationibus, propter quas tot accurati ritus, & morosa diligentia in asserendis Sanctis, maximè Confessoribus adhibentur, quæ pro nostris Catacumbarum non militant. Pro nouis Sanctis in albo cælitum describendis ingentes præmittuntur hæ cautelæ, primò vt hypocrisis à vera virtute secernatur, quæ tandem temporum diuturnitate, ac inquisitionum diligentia detegitur, vt euenit in casu cuiusdam Hermanni, qui cum sanctitatis fama vitam clauferat, post viginti tamen à sua morte annos iubente Bonifacio VIII. propter hæresim, quam sub pietatis larua tegebat extumulatus fuit, & eius ossa concremata fuere. Secundò ne vilescat sanctitatis nomen pro tanto numero Sanctorum, qui foret, nisi obseruarentur illæ cautelæ pro Confessoribus. Frustra igitur putem à te collecta Gregorij IX. verba de canonizatione S. Antonij de Padua: illa enim pro Confessoribus valent, non pro Martyribus iuxta principia Guiber-

ti Ab-

Platina in
Bonif. 8.
pag. 12:

ti Abbatis tam sæpe à te laudati, & hac verba verè aurea proferentis: *Martyres planè, & si scripta conticeant, solius prerogatiua sanguinis extulit; nec queritur in Martyribus, quæ vita præcesserit, cum ad vetustissimorum repurgia criminum cruor ipse satis sit. Iesu bone! Quidni, cum ad omnem gloriæ sufficientiam etiam sceleribus abolitis potis sit: pena enim ipsa, sicut ante baptismum culpas obliterat, & vices agit lauacri, ac saluationis, immo clarificationis certissime effectrix est.*

Quantum ad Concilium Francofordiense, Carolo Magno regnante habitum, quod Canone 42. statuit, ut nulli novi Sancti colantur, nec memoriæ eorum per vias erigantur, sed hi soli in Ecclesia venerandi sint, qui ex auctoritate passionum, & vigæ merito electi sunt, adhuc intemperatum remanet, saltem quod summum Pontificem, qui vetat cultum solemnem, quo memoriæ, seu Ecclesiæ in Sanctorum baptizatorum honorem per vias erigantur.

Esto, inquis, hi Martyres fuerint. Interest scire quam ob causam cæsi fuerint, nō enim quosuis Martyres agnoscebat olim Ecclesia, quæ temerè in media pericula irruentes rejciebat, teste Mensurio Episcopo in Collatione Carthaginensi. Alia hic latet æquiuocatio, Eusebi Romane; nam hæc duo toto cælo inter se discrepant. Non agnoscebat Ecclesia in media pericula irruentes esse Martyres; & non agnoscebat esse honorandos, vt Martyres. Martyres enim distinguere oportet. Alij sunt, qui cruciātur, & cæduntur siue à seipsis, siue ab alijs quacumque de causa. Hoc pacto rectè scribis Martyres non facere passionem, sed causam. Illi verè Martyres non sunt, sed pseudomartyres. Ideoque Donatistæ frustra vocabant Martyres ex suis, quos videbant se præcipites è rupibus deturbare, aquis se præfocare; & in eos, qui causâ pia cæduntur ob Christi fidem, & hi verè Martyres sunt, sed Ecclesia aliquo tempore modum quemdam vetabat Martyrij, scilicet offerendi se sponte ad martyrium, denegando huiusmodi martyribus

bus honores quosdam speciales. Hoc solum modo Mensurius Carthaginensis Episcopus reijciebat Martyres ultro se morti offerentes, vt patet ex verbis S. Augustini verborum Mensurij interpretantis sensum: *Lectum est. eos, qui se offerrent persecutoribus non comprehensi, & vltra dicerent se habere scripturas, quas non tradereut (conquirebant tunc Donatistæ heretici scripturas sacras, vt eas igni traderent) à quibus hoc nemo quasierat, displicuisse Mensurio, & ab eis honorandis eum prohibuisse Christianos.* Eodem sensu est intelligendus canon Concilij Eliberitani eodem ferme tempore sancientis, in numerum Martyrum non recipiendum, qui idola confregerit. Sic statuit Ecclesia, vt ex quorundam fidelium indiscreto Zelo persecutio non suscitaretur in cæteros, vt euentus probauit in Perside, vbi cum Audas Episcopus, nulla postulante necessitate, templum incendisset Gentilium, Rex Isdigerdes horrendam mouit persecutionem, vt innuit Theodoritus; aut ne isti pro Christo mortis tolerandæ auidi

In breuiculo col-
lar. cum
Donat. in
die 3. c.
15.

Lib. 4.
hist. Eccl.
cap. 18.

periculo se exponerent tormentorum
 acerbitate ignauiter fidei deferendæ, vt
 accidit Quinto, de quo fit mentio in
 actis S. Polycarpi, ad quæ nos in mar-
 gine remittis. Vnde mirum non est, si
 Ecclesia Smyrnenfis illum apostatam vt
 Martyrem non agnouerit, qui cum
 alijs se iudici obtulisset, & *immanes fe-
 ras, & terribiles præterea cruciatus perspe-
 xisset, molli, & fracto animo attonitus
 obstupuit, & salute prodita manus præ
 ignauia dedit.*

Epist. 61.
 166.

At numquam Ecclesia absolutè
 negauit esse Martyres illos fideles, qui
 se morti obtulerunt licet nō conquisitis
 ad Martyrium enim, vt docet S. Augu-
 stinus sufficit pœna mortis cum causa
 fidei, quando igitur hæc duo combinan-
 tur, verum reperitur martyrium: Im-
 mo non solum in Martyrologio recen-
 set Ecclesia plures huiusmodi martyres
 insigni martyrum titulo, sed etiam ho-
 norat festis, vt Apolloniam, quæ vl-
 tro se coniecit in ignem impulsæ Spiritu
 Sancto; Adauctum, qui Felici cuncti ad
 martyrium sponte se adiunxit, & iani-
 torem,

torem, seu custodem lacus XL. Martyrum, qui videns vnum ex illis defecisse, à tyrannis non conquisitus se coniecit in gelidum lacum, & in ipsa Quadragesima cum festa cessant, solemniter cum ceteris celebratur. Porro duo isti Martyres sunt anonymi, & similes nostris baptizatis, quamquam de illis acta expressè loquantur, & in hoc discriminant ab ijs, de quibus loquimur, & idcirco ab Ecclesia non ita honorantur vt illi. Satis igitur liquet legem quam videris impingere de Martyribus vltro se offerentibus non fuisse perpetuam in Ecclesia, quæ semper obseruauit, vt iudicaret illos diuini amoris igne accensos martyrio se obtulisse, quoties non constat sine iusta, ac rationabili causa vltro se tormentis tradidisse.

Nec in hoc quicquam mutare potest Ecclesia, quia essentiæ rerum sunt immutabiles: quamuis ex legitima causa possit statuere, vt illi qui cæuro Martyrum candidato in cœlis sunt adscripti, in terris pro talibus solenni

cultu non honorentur. Vnde quamuis probaretur (quod est impossibile) quosdam ex Martyribus, qui è Catacumbis Romanis eruuntur, fuisse idolorum confractores, aut se vltro morti obtulisse, non conquisitos, nihil vetaret, quominus eorum reliquiæ exponerentur fidelium cultui, maximè non stantibus duabus rationibus à me nunc recēsis, nempe periculo persecutionis ex eorū cultu, & periculo desertionis fidei, cum ex eorum morte probetur perseuerantia in fide palma, aut sanguine in vasis contento sigillata.

Cum itaque legimus quosdam ab Ecclesia reprobatos fuisse Martyres, qui se morti tradebant, non intelligere debemus veros Martyres, sed quos supra innuimus falsos Martyres, & hi erant Donatistæ, & Circumcelliones, vt videre est in Concilio Carthagenensi primo sub Grato cum alijs 30. Episcopis statuente ne Martyres agnoscerentur Donatistæ, qui gloria Martyrum illecti, seipsos ex altiorum montium cacuminibus necabant, vel con-

ductis

ductis sui interfectores sibi ipsis in-
ferri procurabant, vt scribit Optatus
Mileuitanus, flammis se donabant,
aquis se prefocabant, vt tradit S. Au-
gustinus male intelligentes illud Chri-
sti: *Qui odit animam suam in hoc mundo,*
in vitam aeternam custodit eam. De illis
pseudomartyribus agebat idem S. Au-
gustinus, cum hanc adeo tritam protu-
lit sententiam: *multorum corpora hono-*
rantur in terra, quorum animae torquen-
tur in gehenna. Nullum autem Dona-
tistarum in Catacumbis Romanis fuisse
humatum esse certissimum euincit Seue-
ranus à Sancto Seuerino, ex Optato,
qui licet paucos eorum Romam adue-
nisse tradat, numquam Ecclesiam ob-
tinuisse, nec memorias Apostolorum
visitasse testatur. Immo eosdem idcir-
co Montanenses appellat, quia ad mon-
tes confugere, & in illis habitare co-
acti sunt nullam cum Catholicis haben-
tes communionem: nullum est igitur
periculum in honorandis reliquijs, quæ
Romæ vindicantur.

Lib. 3. c. 6.
tra Parmen.

Tract. 51
in Ioan.
sub med.

Ioan. 12.

Lib. 4:
Romæ
subter.
c. 2.

Dib. 3.
contra
Parme-
nianum.

*Vbi verò miracula ad cultum illum discernendum? Nulla certè prærequiruntur in Sanctis illis incognitis. Nec etiam requiruntur, Eusebi clarissime; scies enim melius me Eulogium Cordubensem, Presbyterum, ad Insulas Toletanas destinatum, sed martyrio felicius honoratum in suo memoriali Sanctorum in tres libros diuiso, neruosè, ac eruditè hos tres articulos in Hispania à quibusdam vulgatos tractasse, ac refutasse: primò Martyres illos non esse qui gladio non occiduntur. Secundò illos, vt Martyres non esse colendos, qui miracula non patrant. Tertiò quorum corpora incorrupta non remanent. Nec tu ipse illud diffiteris sequentibus verbis: *Vtrumque*, inquis, scilicèt morum probitatem, & signorum virtutem, quæ à Gregorio IX. requiruntur in Sanctis Confessoribus, *supplere potest martyrium si passio Martyrū sit comperta, & approbata causa.* Præclara fanè confessio, quæ omni præualeret auctoritate, nisi subiungeres:*

res: *Hac defunt Sanctis illis incognitis*.
 Mihi verò sufficit, vt Prælati à Papa
 deputati sit comperta Martyrum pas-
 sio, & approbata causa, sicque semper
 abstinebo à similibus sententijs profe-
 rendis: *hac defunt Sanctis illis incognitis*.

Et quoniam simulas te nescire, qua
 certitudine sit comperta Sanctorum
 ignotorum passio, & approbata causa,
 audi, rogo, me tamquam discipulum
 magister explicantem istud, quod tu
 ipse nosti, scilicet, quod eadem cer-
 titudine, qua scimus Eucharistiam,
 quam quotidie adoramus esse adorandam,
 certa sit Sanctorum, de quibus
 agitur, passio, & approbata causa, nem-
 pe certitudine morali. Quamquam enim
 de fide sit Sacram Eucharistiam esse
 adorandam cultu patriæ absoluto, fides
 tamen non docet, quod hæc hostia in
 indiuiduo sit adoranda; quia potest
 non esse consecrata, vel ex defectu cha-
 racteris Sacerdotalis in illo, qui illam
 consecrare visus est, vel ex defectu in-
 tentionis ad consecrationem requisitæ
 vel ex defectu substantiali materiæ,

aut formæ . Attamen quoties videmus hostiam adorationi expositam, quæ consecrata putatur ab eo, qui Sacerdos habetur, & se vt talis gerit in Sacris peragendis, grauitè offendimus illi denegantes adorationem, nisi ex speciali reuelatione eam non esse in corpus, & sanguinem Christi transubstantiatam dignoscamus, sicut S. Eleazaro Comiti reuelatum quondam fuisse fertur; Sic pariter licet ex fide teneamus sacras reliquias esse honorandas, tamen fide non docemur has, & illas in particulari esse sacras Sanctorum exuias; possunt enim multi superuenire suppositionis casus, nisi ex speciali reuelatione circa quasdam huiusmodi prouideatur casibus; sic quando auctoritate Apostolica nobis exhibentur reliquæ honorandæ, cum simus certi certitudine morali illas esse veras Sanctorum reliquias, absque peccato non possumus cultum, quem Ecclesia præscribit illis esse debitum, denegare. Verum enim verò etiam te auctore pro comperto habemus in sacris Romæ ca-

tacu-

tacumbis nullos fuisse tumulatos gen-
 tiles, & liquet nullos etiam in illis fuis-
 se depositos hæreticos, nullos Schisma-
 ticos, & insuper constat in illis penè
 innumeros esse sepultos Martyres, &
 à SS.PP.& comprobata experientia sci-
 mus palmas, & vasa cruentata esse
 notas martyrij specificas, quando igi-
 tur Antistites à Summo Pontifice depu-
 tati illa signa in sarcophagis catacum-
 barum detegunt, omni morali certitu-
 dine certificamur posse à nobis impen-
 di cultum, quem definit Ecclesia. Nul-
 li autem Sanctorum, qui Roma adue-
 huntur cum authenticis Cardinalis Vi-
 carij, aut Præfecti Sacrarij Apostolici
 desunt hæc certitudinis indicia. Ex his
 infero: sicut contra religionem non pec-
 catur, immo fit religioni obsequium,
 quando adoratur hostia, quæ certitudi-
 ne morali existimatur consecrata, licet
 talis non sit, nec etiam contra religio-
 nem peccatur, quando redditur cultus
 reliquijs, quæ quantum humanitus sciri
 potest, esse censentur Martyrum, licet
 tales non sint, immo actus religionis
 elicitur.

Ex

X I I.

Ex dubio de passione Martyrum aliam excitas questionem, qua videri potes percipere aliud non minus auctoritati Apostolicæ, & quotidiano Ecclesiæ vsui contrarium. Vt enim corrigeres eos, qui in honorem Sanctorum incognitorum missas, diuina officia persoluunt, panegyricis declamationibus pulpita replent, ac Eucharistiæ Sacramentum exponunt, in dubium vocas, an expediat nunc pro fidelium deuotione, illud in nos diuini amoris pignus ostendere: *Certè olim, inquis in fine num. 8. Eucharistia post consecrationem palla tegebatur, immo etiam ante consecrationem, ut patet ex Gregorio Episcopo Turonensi, idque in vsu erat vsque ad duodecimum seculum quo ineunte Guibertus Abbas testis est statim post eleuationem demitti sacramentū à sacerdote solitū, & operiri sindone, quod modo corporale vocamus, vti hodie quoque ferè in vsu est apud Carthusianos, nempe ut hoc ritū testaretur Sacerdos se*

con-

De pign:
SS: lib. 1;
c. 2.

*conspēctū tantī Sacramenti omnino indig-
 num esse. Vndē reiectum traditur à Ni-
 cetio Lugdunensī quoddam coopertorium
 sarmaticum, quia rarum erat, ac tenue,
 quia non exindē plenē tegebatur mysterium
 corporis sanguinisque Dominici. Quā
 longē tunc aberant à nostris moribus, quī
 quibusvis oculis passim diuinum illud Sa-
 cramentum exponimus. Verū quod nunc
 abscondi suadebat religiosa pietas, hoc nunc
 exponi pia fidelium deuotio fortē exigit.
 Quid sibi volunt, Eusebi Romane, Tā
 olim, & fortē? An velles renouari, quæ
 olim obseruabantur, & in dubium vo-
 care, quæ nunc probantur? Si primum
 postulabis; certē olim inualuit vsus,
 vt Sacrosancta Eucharistia in manus
 etiam laicorum daretur, quibus liberum
 erat eam ad proprias ædes deferre, vt
 fidem facit S. Cyprianus. Non solū
 tempore persecutionis id seruatum est,
 sed etiam cum Ecclesia pace frueretur
 tranquillissima, vt testis est S. Basilius.
 Olim non licebat corpus Dominicum
 vasculo quantumuis pretioso excipere,
 sed solis manibus in crucis formam
 de-*

Gregor;
 Turon;
 de vita
 Patrum
 c. 8;

Serm; de
 lapsis;

Ep; ad
 Cæsariam
 patriciā;

Catech;
myſtagis;

Can: 36;

Can: 12.

decuffatis, vt ſcribit S. Cyrillus Ieroſo-
lymitanus; viris quidem nudis manibus
antea mundatis; mulieribus verò in
linteo mundo, quod Dominicale vo-
cabatur, vt præcipiebat Concilium An-
tiſſidiorenſe. Olim Infantibus etiam
lactantibus ſanguis Chriſti ſugendus
præbebatur, vt tradunt omnes histori-
ci Eccleſiaſtici. Olim denique diuerſis
in regionibus Euchariftia, vel mortui
donabantur, vt poſtea prohibuit citatum
Conc. Antiſſidiorenſe. Hæc tamen om-
nia exoleuerunt. Si igitur Sancta Ma-
ter Eccleſia hos omnes vſus abrogan-
dos eſſe ſapienter iudicauerit; pruden-
tiſſimè etiam Græcis, ac ſolis Carthu-
ſianis inter occidentales hoſtiam poſt
conſecrationem palla tegendam reli-
quit, medium ponens ab Urbani IV.
Pontificatu inter primorum Eccleſiæ
ſæculorum nimiam in corpus Chriſti Sa-
cratiſſimum familiaritatem, & ſubſe-
quentium temporum nimis ſeueram ab
eo remotionem, quod in eo ſitum eſt, vt
non ſolùm poſt conſecrationē pio viſui
Sacerdotis aperta remaneat hoſtia, ſed
etiam

etiã cæteris Christi Fidelibus quandoque in ostensorio reposita exponatur adoranda. Quod vt fiat maiori cum animarum lucro Pontifex Maximus solet largissimas concedere indulgentias quibuscumque augustissimum illud mysterium adorantibus. Et reuera multum ædificationis inde prouenire quotidiana docet experientia. in hac alma Ciuitate totius Orbis metropoli, vbi per XL. horarum spatium sine intermissione colitur à maximo Romæ incolarum omnis conditionis, & sexus, ac peregrinorum concursu. Hac expositione fidem augeri, spem erigi, charitatem perfici, ac nobilem de hæreticis illud adorabile Sacramentum negantibus reportari triumphum, ita nunc apud omnes constat, vt consultius visum fuisset, si hæc verba dubium de tam laudabili Ecclesiæ praxi mouentia omissa fuissent: *Quam longè tunc aberant à nostris moribus, qui quibusuis oculis passim illud diuinum Sacramentum exponimus. Verùm, quod tunc abscondi suadebat religiosa pietas, hoc nunc exponi pia fidelium deuotio*

Ep. 118;

tio fortè exigit; prohibet enim S. Augustinus de rebus iam vniuersali Ecclesiæ vsu probatis dubitantem locutionem his verbis: Insolentissima insanie est disputare, an sit faciendum, quod tota Ecclesia facit. Verum enim verò Christiana religio nec Pyrrhonorum, nec Academicorum est secta, quæ aut de omnibus vel certissimis dubitabat, aut inquirebat, quin vniquam ad certitudinis scopum pertingeret.

X I I I.

At miracula eiusmodi Sanctorum quanta! quot, & quanta ad eorum loculos appensa anathemata in signum miraculorum! inquis num. 8. Tecum fatemur, Eusebius multa supponi miracula à plebe inerudita, sed non ex illius culpa sanctitatem Martyrum infirmendam esse credimus. Certè vigilantissimus Dominus Cardinalis Vicarius, ac Sacra Rituum Congregatio in miraculis asserendis intenta similia appensa anathemate deponi iubent, ac imagines Sanctorum se poni, quo-

quoties plebs rudis fingit miracula tur-
pis lucris, aut nimix simplicitatis gratia
Quamquam si necessitas postularet,
longam seriem miraculorum ab Epif-
copis probatorum inferere possemus.

*Verum fac ista miracula vera, & cer-
ta esse. Sanè hac præcessisse debuerant, quo
Sancti illis pro veris ac certis haberentur,
& colerentur. Tibi subscriberem, Eu-
sebi, si quando Pælati illos vindicarunt,
passi fuissent dubium de illorum Sancti-
tate. In casu dubio dubitationem tol-
lere debet miraculum, vt euenit in in-
uentione Sanctæ Crucis, quæ vt discer-
neretur ab alijs duabus latronum, Ma-
carius Ierosolymorum Episcopus factis
Deo precibus, singulas cruces cuidam
feminæ graui morbo laboranti admouit,
cui cum reliquæ nihil profuissent, adhi-
bita tertia crux statim eam sanauit. Sed
moraliter sunt certi prudentissimi illi
vindicators per palmam, aut vas cru-
entatum, aut instrumentum Martyrij
coniunctum cum diuisione non naturali
in corpore. Pergis, Nec subsequētia mi-
racula factum præcedens comprobant, si*

hec propositio vniuersaliter sumatur, mihi videtur falsa: nam miracula post mortem patrata sanctitatē vitæ præcedentis comprobant efficacissimè; sed de his conuenientiùs disseram, cum ad textum Guiberti Abbatis super hoc explicandum peruenerim.

Veniamus ad sententiam Amulonis Archiepiscopi Rhemensis, quem Theodolodus Lingonensis Episcopus per Ingelramnum Chorepiscopum suum consuluit, quid facto esset opus de quibusdam reliquijs nuper ex Italia allatis, quia præstigiæ patrabantur in quasdam mulierculas, quæ voti causa in Diuionensem S. Benigni Ecclesiam, vbi erant depositæ illæ reliquiæ, conueniebant. Censuit ille metropolitanus illas reliquias esse è Sacris adytis remouendas, & extra Ecclesiā reponendas in loco mundo, & secreto, & conuenticula muliercularum istuc interdicenda. Hoc factum, Eusebi eruditissime, si diligenter discentiatur, nihil contra veritatem reliquiarum Roma aduectarum euincit. Vt enim incertas, & suspectas

Di-

Diuionum reliquias probares de duobus constare deberet: nimirum aut illas fuisse Roma asportatas ex dono aliorum, quam Summi Pontificis, vel ab eo deputatorum, aut illas præstigiarum fuisse principium, & non obiectum. Si enim præstigiarum fuerint dumtaxat obiectum, non ideo erant dicendæ incertæ & suspectæ; quia etiam superbi virtutibus abutuntur tamquam obiecto, vt superbix typho intumescant: magi scriptura sacra, ac Diuina Eucharistia abutuntur, vt sua maleficia, & incantationes operentur. Quis autem dixerit virtutes, Sacram Scripturam, & Diuinam Eucharistiam propterea esse reijciendas? Amulone igitur decernente conuenticula muliercularum in Ecclesia m. S. Benigni esse interdicens, illasque reliquias esse in loco secreto, sed mundo reponendas, signum est præstigias principium dixisse, non à reliquijs, sed à mulierculis; alias enim hac moderatione vsus non fuisset, illas iubendo in loco mundo reponi: sicque laudandus est Amulo, qui hac ratione peccati oc-

casiones amouit ab illis mulierculis, in hoc secutus vestigia Patrum Concilij Toletani primi, & Cæsaraugustani, qui scientes Priscillianistas horrendo, sacrilegio abuti Eucharistia ad magicas prestigias non amplius permiserunt, vt eam ad proprios lares deferrent, vt antea in Hispania licebat, & postea etiam licuit in regionibus, vbi non erant Priscillianistæ; sed iusserunt per communionem ab omnibus in ipsa Ecclesia absumi.

X I V.

Post Amulonis exemplum profers S. Gregorium magnum, qui ab Augustino percontatus, vt sibi veras S. Sixti Martyris reliquias demandaret, ad corrigendam vulgi superstitionem in quadam Anglorum Ecclesia colentis reliquias, quæ S. Sixti Martyris esse credebantur, licet Augustinus eas pro incertis ac suspectis haberet, petitioni eius annuit his rescribens verbis: *Fecimus quod petisti, quatenus populus, qui in loco quodam S. Sixti Martyris corpus dicitur venerari (quod tuæ sanctitati nec verum, nec veraciter certum videtur) certa Sanctissimi-*

etiffimi, & probatiffimi Martyris benefi-
cia fufciciens, colere incerta non debeat.
Mihi tamen videtur quod fi corpus, quod
à populo cuiusdam Martyris effe creditur,
nullis miraculis corufcat, & neque aliqui
de antiquioribus exiftant, qui fe à parenti-
bushuius paffionis eius ordinem audiffè fatean-
tur; ità reliquias, quas petifti, feorfim con-
dende funt; ut locus in quo prafatum cor-
pus iacet, modis omnibus obftruatur, nec
permittatur populus certum deferere, & in-
certum venerari. Sed nihil probat hæc
hiforia contra reliquias, quæ à Præla-
tis Romanis authenticè confirmatæ ve-
nerationi fidelium permittuntur. Nul-
lum fanè dubium paffus fuiffet S. Augu-
ftinus; nec miracula, nec testimonium
postulaffet antiquiorum S. Gregorius;
nec Romam priuaffet corpore S. Sixti
Papæ, & Martyris, fi corpus Sixti, qui
à plebe Martyr credebatur, Roma fui-
ffet aduectum cum authenticis. Hæ per
fe folas veritatem probaffent reliquia-
rum: S. Gregorius enim in ea erat ani-
mi firmitate, ut id quod à liminibus
Apoftolorum de more transmittitur,

pro Martyrum reliquijs coli debeat, id-
que miraculis sæpe Deus confirmavit,
vt refert Ioannes Diaconus in eius vita.

Lib. 1. c.
42.

*Cum petentibus quibusdam Occidentalibus,
per legatos in singulis pixidibus, sub nomi-
nibus petitorum Martyrum, brandeum so-
lito more concludens, desuper sigillaret,
legatis largitus est. Illi susceptas reliquias
veneratione congrua deferentes postquam
quedam itineris milliaria consumpserunt,
stultè murmurare cæperunt, si nesciant,
vtrum Sanctorum ossa, an magis carnes,
à Summo Pontifice suscepissent: itaque com-
muni consilio, Pontificali signaculo, rese-
ratisque pixidibus particulas brandei repe-
rerunt. Mox ad Urbis mœnia furor
nimio reuertentes per Archidiaconem à
Gregorio se delusos fuisse, vt pro reliquijs
vilem pannum susciperent, flebiliter que-
rebantur dicentes Dominos suos pulcherri-
mis pallijs abundare, ac per hoc Romano-
rum vilibus brandeis non indigere. Fortè
tunc Gregorius Missarum solemnia celebra-
bat. Quibus expletis ab eisdem legatis
brandeum coram cunctis recipiens, super
altare composuit, seque cum omnibus in ora-
tione*

*tionē dedit, ut Deus omnipotens, utrum
 quod à liminibus Apostolorum de more
 transmissum est, pro reliquijs Martyrum
 venerari deberet, quantocyus indicaret.
 Deinde ab oratione surgens incredulos le-
 gatos propius adstare fecit, cultellum petijt,
 more Sanctissimi Papæ Leonis brandeum
 pupugit, de cuius punctiōibus sanguis pro-
 tinus emanauit. Quo miraculo tam lega-
 ti confusi, quam omnes, qui aderant tre-
 mefacti, iussu Gregorij cum eo terre pro-
 strati sunt. Nec ab oratione cessauerunt,
 quam cuncta brandeorum foramina diui-
 nitus clauderentur. Immo docet Idem S.
 Pontifex eundem cultum ipsis brandeis
 deberi, qui veris SS. corporibus reddē-
 dus est, ac per hæc easdem fieri vir-
 tutes, perindè, ac si corpora veraciter
 adessent. Illud insinuat Constantiæ Im-
 peratrici, quæ ab ipso petierat corpus
 S. Pauli, aut aliquam eius partem insi-
 gnem, illius in Ecclesia, quam in
 Palatio Constantinopolitano sub eiuf-
 dem Apostoli intercessione construe-
 bat, recondendi gratia. Narratis mi-
 raculis quæ patrata fuerant, in eos,*

Lib. 1.
 Ep. 30.

qui corpora SS. Apostolorum Petri, & Pauli, & S. Laurentij Martyris, ea vel meliorandi causa attigerant, sic ait: *Cognoscat autem tranquillissima Domina, quia Romanis consuetudo non est, quando sacras reliquias dant, ut quicquam tangere presumant de corpore, sed tantummodo in pixide brandeum mittitur atque ad sacratissima Sanctorum corpora ponitur, quod lenatum in Ecclesia, quæ est dedicanda, debita cum veneratione reconditur. Et tantæ per hoc virtutes fiunt, ac si illic specialiter eorum corpora deferrentur, unde contigit, ut Beatæ recordationis Papæ Leonis tempore, sicut à maioribus traditum est, dum quidam Græci de talibus reliquijs dubitarent, prædictus Pontifex hoc ipsum brandeum allatis forficibus incidit, & ex ipsa incisione sanguis effluit. Ipsi tandem Constantiæ de limatura catenarum Sancti Pauli mittere dignatus est Sanctus Gregorius, ut deuotioni eius satisfaciens, omnem viam occluderet, ne partibus Ioannis ieiunatoris Patriarchæ Constantinopolitani, Episcopi vniuersalis titulum ambientis faueret.*

Quod

Quod narrat Sigebertus de S. Leone à S. Gregorio iam laudato mirabilius est. Ipse enim ne brandeum quidem reliquijs, quæ ab ipso petebantur, admovebat, *sed quoties rogabatur ab aliquibus, ut eis aliquorum Apostolorum, vel Martyrum reliquias daret, consuevit ad corpora, vel memorias Apostolorum, vel Martyrum, quorum reliquie petebantur missas celebrare in ipsorum honorem: & sic brandeum altaris, quo consecratum corpus Domini inuoluerat, particulatim diuidebat, cultello pannos illos pungens, sanguinem eliciebat, sic palam cunctis faciens, quod in consecratione mysteriorum Christi, sanguis Apostolorum, vel Martyrum, qui pro illo effusus est, intret per diuinam virtutem in pannos illos, & ideò meritò illos dari pro reliquijs Martyrum, in quorum honore consecrati sunt.*

In Chronico ad an. 441.

S. Hormisdas quæ à Sanctis Leone, & Gregorio magnis brandea dicta sunt, sanctuaria vocabat. Iustiniano enim Imperatori per Germanum Capuæ Episcopum, aliosque apud se legatos, decatenis Sanctorum Apostolorum Petri,

& Pauli, & de craticula S. Laurentij
 martyris, ac Sanctuaria Beatorum Apo-
 stolorum, secundum morem, enixè pe-
 tenti, nulla facta mentione de catenis,
 nec de craticula his respondet lineis:
Beatissimorum Apostolorum Petri, & Pauli
sanctuaria, sicut religiosissimo quæsistis af-
fectu, per harum portitorem sub omni ve-
neratione transmissimus; optantes orationt-
bus eorum, ut mentis vestra oblatio, ac
desideria gratie sint diuinitatis accepta...
data iv. Nonas Septembris Eutharico viro
clarissimo Consule, idest, anno 519.

Ex illis exemplis non solum colligi-
 tur morem non fuisse primis sæculis
 corpora Sanctorum postulantibus con-
 cedendi, sed & quanta animi submis-
 sione pro reliquijs recipi debeat, quic-
 quid pro illis concedunt Summi Ponti-
 fices, quorum adeo manifestis miracu-
 lis approbavit iudicium Deus omni-
 tens, ut in brandeis, seu velis panno-
 rum, ad reliquias Sanctorum admotis,
 vel tantum super altare eorum in missa-
 rum celebratione positis inuisibiliter
 sanguis inspiraretur, ut nullus ea incer-
 tas,

tas, & suspectas assereret reliquias. Quantò magis igitur debemus credere illa ossa, quæ iam Romæ dispensantur, esse Sanctorum reliquias, quæ longè certioribus indicijs, & argumentis muniuntur, quàm brandea ab illis Sanctissimis Pontificibus pro reliquijs data. Infertur deinde ad vindicationem reliquiarum aliqua requiri miracula, aut testimonium aliquorum ex antiquioribus, qui à parentibus audierint passionis ordinem, quando desunt hæc certitudinis indicia, quibus vindicantur reliquiæ Romanæ, quæ cum non reperirentur in incerto martyre Sixto, sapientissimè iudicauit S. Gregorius, ut loco, in quo præfatum corpus iacebat, modis omnibus obstruèto, seorsim verè S. Sixti reliquiæ, quas miserat, conderentur. Diuino iudicio tribuendum est, quod, ne conualesceret superstitio, hæc corporis S. Sixti substitutio facta fuerit. Quis scit enim, an ille, qui ab Anglis colebatur, non fuerit latro, sicut ille, cuius aram destruxit S. Martinus, vel ebrius in seditione occisus, sicut ille,

cuius

I. contra
Vigilāt.

cuius venerationi restitit Alexander III. vel hæreticus & hypocrita, vt Herman-
nus, cuius ossa comburi iussit Bonifa-
cius VIII. solus Deus horum est iudex.
Ad nos enim non pertinet de his, quæ
nos superant, iudicare. Ex illo saltem
Neophytorum Angliæ errore nequic-
quam contra reliquias probari posse
perspicuum est, quia, vt dicit S. Hie-
ronymus: *Paucorum culpa religioni non
preiudicat.*

X V.

Num. 8. tandem claudis, sed ineffi-
caci argumento sequentibus verbis
comprehenso: *Neque verò sola miracu-
la, etiam vera, sufficiunt ad probandam
alicuius sanctitatem, nisi aliunde sanctitas
comperta sit, aut ex insigni vitæ integrita-
te, aut ex certo & approbato martyrio.
Fieri enim possunt vera miracula ad fal-
sas reliquias, ob fidem, ac pietatem eorum,
qui eas veras esse credant. Inefficax il-
lud argumentum esse dico, quia quam-
uis à quibusdam malis adhuc viuenti-
bus miracula fieri aliquando concesserit*

rit ad confirmandam veram doctrinam,
 fidemque propagandam, vt de Iuda
 proditore fertur, & vt de multis repro-
 bis prædixit Christus, qui in die iudi-
 cij dicturi sunt. *Domine nonne in nomi-* Matth. 7.
ne tuo prophetauimus, & in nomine tuo
dæmonia eiecimus, & in nomine tuo vir-
tutes multas fecimus? quibus responsu-
 rus est Christus iustissimus iudex: *Num-*
quam noui vos: discedite à me qui opera-
mini iniquitatem. Nullas nihilominus
 gratias gratis datas vnquam præbuit,
 nec virtutes fieri permisit ad interces-
 sionem illorum mortuorum, qui sancti
 non sunt. Ratio huius differentie est,
 quod potestas miraculorum, aliaque
 gratia gratis datae ad salutem aliorum,
 potius quam ad propriam concessa ma-
 lis, dum sunt in via, à Deo interdum
 permittantur, vt fidem dilatent ac con-
 firmant; sed cum mali, dum sunt in ter-
 mino saluti aliorum cooperari non pos-
 sint, nisi indirectè nunciando viuis dam-
 nationem suam, vt illas euitent, ad pe-
 narum propriarum diminutionem,
 quemadmodum de Epulone id postu-
 lante

lante legitur Lucæ 16. non deceret Deum ad illorum intercessionem permittere miracula; sic enim ostenderet illos mortuos sibi esse gratos, & dignos, qui miracula obtinerent. Quod admitte nequit sine hoc absurdo, nempe, quod Deus suffragaretur falso cultui.

Hac ratione moti Eminentissimi Sacrorum Rituum Patres, ad quos spectat canonizationum examinare motiva, pro indubitatis veræ sanctitatis indicijs habent miracula post mortem patrata, quod non affirmant de miraculis in vita patratis. Illi etiam regulæ se confirmant Summi Pontifices. Falsum est igitur posse fieri miracula ad falsas reliquias, ob fidem, & pietatem eorum, qui eas esse veras existimant.

Hanc quidem sibi proposuit questionem Guibertus Abbas, sed non in eodem loco, quem citas, Eusebi clarissime, alium enim sensum habent eius verba, ab eo, quem illis præbes, ut faciliè iudicabunt Theophili. Proposita igitur hac quæstione: *Utrum Deus simplices quosque exaudiat, cum per eos inuocatur,*

L. 1. de
pignorib.
SS. in fi
ne.

catur, quos esse sanctos non constat? sic loquitur Guibertus: Cui respondendum est, quia sicut Deum, qui eum, de quo est incertus exposcit, irritat, ita eum, si fideliter sanctum illum credens, qui non est sanctus, exoret, placat. Verbi gratia, ponamus aliquem, qui eleemosynam putet esse peccatum. Si ergo scienter eleemosynam faciat, reuera profecto ex conscientia intuitu peccat, cum tamen aliorum verè bonum sit, quod faciat. Ita planè si sanctum quis aestimet, quem quidem sanctum dici audiat, sanctum verò esse non constet, si eum precordialiter, & secundum fidem interpellat apud Deum, qui causa & fructus est orationis, intentio deprecantis tota defigitur, quocumque modo animus per simplicitatem super suo intercessore errare videatur, & quod sub spe boni honoratur, numquam à boni remuneratione cassatur. Hæc enim verba nullo modo de miraculis mentionem faciunt, quasi verò censuerit miracula fieri ob simplicitatem fidelium, quæ quodam modo suppleat sanctitatem eorum, quos sanctos bona fide esse credunt, licet sancti non sint.

sint. Sed docent solum, simplices illos
 inuocantes, quos credunt esse sanctos,
 non frustrari merito radicali, & intrin-
 seco orationis, sicut qui putans ex con-
 scientia erronea dare eleemosynam esse
 peccatum, reuera peccat eam erogans
 ex tali conscientiae intuitu, cum tamen
 aliorum verè bonum sit, quod facit.
 Hanc interpretationem confirmant se-
 quentia Abbatis verba: *Si enim recipias*
Prophetam in nomine Prophetae, id est,
qui solum sinere aut iusti, aut Prophetae,
nomen exhibeat, tu Prophetae, aut iusti me-
ritum premiumque sortiris, quo ille iustus
ac propheta fraudatur, qui solum virius-
libet nomen, habitumque praeendit. Si
 quidem benefaciens in nomine Pro-
 phetae, aut iusti, illi, qui praeter habi-
 tum & nomen, nihil iusti, aut Prophe-
 tae habet, dumtaxat eleemosynae meri-
 tum consequitur, nec miraculum ab illo
 ficto iusto, aut Propheta expectare po-
 test. Nunquam certè Sarephthana filium
 suum è mortuis ad vitam reuocatum,
 merita fuisset, Eliam hospitem admit-
 tens, nisi Elias Propheta Sanctus fuisset,

Ibid.

3. Reg. 17.

set, nec Elisæus Sunamitidis hospita
 suæ puerum pariter suscitasset, si nomini
 Prophetæ meritum, & sanctitatē non
 sociasset.

Non inficior tamen prædictum Ab-
 batem alibi docere fieri posse miracula
 propter fidem credentium, & non ob
 meritum eius, per quem prærogatur.
 Sed tantæ auctoritatis non est Guiber-
 tus, ut illius verba tanquam oracula
 veneremur. Si Euangelio credere non
 debemus, nisi in quantum ad id nos
 commouet Ecclesiæ auctoritas, secun-
 dum S. Augustinum, à fortiori priuati
 auctoris sententiam reijcere nostrum
 est, cum auctoritati Ecclesiæ opponitur.
 At cum caput Ecclesiæ in sanctis asse-
 rendis pro certissimo sanctitatis argu-
 mento agnoscat miracula ad interces-
 sionem mortui obtenta, non est mirum,
 si à Guiberti sententia recedamus, post
 Diuum Thomam, de quo in bulla
 suæ canonizationis pronunciauit Ioan-
 nes XXII. quod tot miracula fecerit,
 quot scripsit articulos, & ideo eius do-
 ctрина à pluribus Summis Pontificibus

Lib. 3. de
 pignorib.
 versus si-
 nem.

2. 2. qu.
178. ar. 2.
in corp.

ita commendata fuit, vt inoffenso pede
in scholis traderetur. Ad Theophilorum
informationem non me pigebit
puru[m] referre textum. Operatur Deus
miracula ad hominum utilitatem duplici-
ter: uno quidem modo ad veritatis predi-
cata confirmationem: alio modo ad demon-
strationem sanctitatis alicuius, quam vult
Deus hominibus proponere in exemplum
virtutis. Primo autem modo miracula
possunt fieri per quemcumque, qui veram
fidem predicat, & nomen Christi inuocat,
quod etiam per malos fit. Et secundum
hunc modum etiam mali possunt miracula
facere. Vnde super illud Matth. 7. nonne
in nomine tuo prophetauimus &c. dicit Hie-
ronymus, prophetare, vel virtutes facere,
& daemonia eicere, interdum non est eius
meriti, qui operatur, sed inuocatio nominis
Christi hoc agit, vt homines Deum hono-
rent, ad cuius inuocationem fiunt tanta
miracula. Secundo autem modo non fiunt
miracula nisi à Sanctis, ad quorum san-
ctitatem denunciandam miracula fiunt,
vel in vita eorum, vel etiam post mortem,
sive per eos, sive per alios: legitur act. 9.
quod

quod Deus faciebat virtutes per manus
 Pauli, & etiam desuper languidos defere-
 bantur à corpore eius sudaria, & recede-
 bant ab eis languores. Et sic etiam nihil
 prohiberet per aliquem peccatorem mira-
 cula fieri ad inuocationem alicuius Sancti,
 qua tamen miracula, non dicitur facere
 ille, sed ille ad cuius sanctitatem denun-
 ciandam hac fierent.

V. ad te-
 stium.

X V I.

Examinemus nunc an Prudentius ti-
 bi magis faueat. Ex illo concludis ple-
 rasque reliquias è catacumbis erutas
 carere indicatijs ad sanctitatem martyrij
 sufficientibus. Audiat illum Poetam
 insignem quicumque omni præiudicio
 liber est Theophilus.

Innumeros cineres Sanctorum Romula
in Vrbe

Hymno
 II. de S.
 Hyppoli-
 to.

Vidimus, ò Christo Valeriane Sacer,
Incisos tumulis titulos. Tu singula queris
Nomina? Difficile est. ut replicare
queam.

G 2

Tan-

*Tantos iustorum populos furor impius
hausit,*

*Cum coleret patrios Troia Roma Deos.
Plurima litterulis signata sepulcra lo-
quuntur*

*Martyris aut nomen, aut epigramma
aliquod.*

*Sunt & muta tamen tacitas claudencia
tumbas*

*Marmora, quæ solum significant nu-
merum.*

*Quanta virum iaceant congestis corpo-
ra aceruis,*

*Nosse licet, quorum nomina nulla le-
ges.*

*Sexaginta illic defossas mole sub una
Reliquias memini me didicisse homi-
num,*

*Quorum solus habet comperta vocabula
Christus.*

Et mihi subscribet ibi sola tradi indi-
cia, quæ Prudentius videre potuit, ut
potè externa omnium oculis obuia, su-
per tumbas apparentia, non verò de
illis, quæ in sarcophagis videre est, ut
de

de palmis ex parte lapidis saltem corpori vicina insculptis, & de sanguine, quæ certissimè sunt signa martyrij evidētia ipso epigrammate, aut numero multitudinem corporum sub illo contentorum indicante. Nullum est signorum à Prudentio recensitorum, quod, si martyr is titulum excipias, multis dubijs obnoxium non sit sine palma aut sanguine, diligentissimè tum in tumulis cum inscriptione, cum sine illa, à Prælati ad id deputatis, inquiri solitis, & sine quibus ne vnum quidem corpus, vt martyr is asseritur, si saltem titulum martyr is non habeat inscriptum.

Præterea notandum est à plurimis quædam reperta fuisse corpora, quorum caput ad pedes collocatum erat. Quod est signum evidens sic caput ad pedes præter ordinem positum fuisse, quia antequam in sarcophago recondideretur, fuerat amputatum, & in signum martyrij sic collocatum fuisse. Probabile enim non est fideles sic diuississe spontè corpora eorum, qui morte ordinaria obijssent. Adde etiam ad latera reperi

Roma
subter. l.
s. c. 20; &
l. j. c. 23.

riri interdum cultros aut ascias cum foraminibus, aut cum diuisione ossium non naturali, quæ signa à Prudentio non recensita sufficiunt iuxta Bosium, ad asserendam illis corporibus catacubarum venerationem, & quibus, ausim dicere, non insigniuntur quamplurimæ in Benedictinorum Cœnobijs reliquiæ. Sed de hoc satis tecum differuit ille, qui Gallicè tibi respondens argumenta in te retorfit.

XVII.

Florebat
an. 731.

Nunc te parum Romanum noui, cum ab octingentis annis Romana cœmeteria corporibus Sanctorum indubitatorum vacua fuisse conijcis ex nescio qua Gregorij III. ad Otgarium Moguntinum epistola, in qua supponitur ille Summus Pontifex asserere cuncta Sanctorum corpora à prædecessoribus suis communiter delata fuisse, & in Ecclesijs nouiter dedicatis fuisse condita. Nam hæc epistola suppositionis multa præ se fert indicia, cum præterquam-

quod.

quod non reperitur apud collectores
epistolarum Pontificiarum; nec in Va-
ticana bibliotheca omnibus diligentijs
adhibitis eam adinuenire potuerimus,
ac probatissimis subsequentiū Ponti-
ficum factis sit contraria.

Si ante Gregorij III. tempora cuncta
Sanctorum corpora à prædecessoribus
fuissent delata, ut fert epistolæ textus,
quomodo potuisset Paulus I. concessa
Ecclesiæ pace ad cœmeteria, quæ sub
Aistulpho obsessa vrbe, maximum de-
trimentum à Longobardis acceperant,
inuisenda intentus, ne rursus Sancto-
rum corpora hostili manu iniuriam ali-
quando pati possent, consilium inire,
ut quæcumque illic obuia essent San-
ctorum veneranda corpora, è sepulcris
eruta, in Urbem transferrentur? Illud
tamen impleuit pietatis opus, teste A-
nastasio Biblioth. sic loquente: *Hic Bea-*
tissimus Pontifex cum omnibus spiritali-
bis suis studijs, magnam sollicitudinis cu-
ram erga Sanctorum cœmeteria indefinen-
ter gerebat, unde cernens plurima eorum-
dem Sanctorum cœmeteriorum loca negle-

Baron.
tom. 9, ad
an. 753.

in Paulo I.

Et, ac desidia & antiquitate maxima demolita, & alia iam ruina proxima, protinus eadem Sanctorum corpora de ipsis dirutis abstulit cœmeterijs. Quæ cum hymnis, & canticis spiritualibus intra hanc ciuitatem Romanam introducens, alia eorum per titulos, atque Diaconias, seu Monasterias, & reliquas Ecclesias condecens, studuit recondi cum honore. Eiusdem rei fidem facit eiusdem Pauli Papæ Primi ad Icontium Abbatem SS. Stephani martyris, atque Siluestri Confessoris epistola.

Baronius
tom. 9. ad
ad ann.
761.

Supponamus deinde citatam à te epistolam esse Gregorij III. Quid inde? Nisi quod ideo Gregorius sanctum corpus ab Otgario petatum inuenire nequiverit, quia catacumbæ Gothis urbem deuantibus sub Alarico, aut Longobardis religione Ethnicis, & Arianis Italiam populantibus sub Alboino, à fidelibus Romanis ita terra oppleta fuisse, ut barbaris non innotescerent, sicque ab eis contaminari non possent.

Nec dicas, Eusebi eruditissime, hæc gratis dici. Quia quæ etiam hodie re-

pe-

periuntur cœmeteria , dignoscuntur ex
hiatibus terræ , quæ ad centrum per-
gens, & spatia, quæ penitus non imple-
bantur , occupans , temporum diutur-
nitate ita aperta est, vt cellulas demon-
stret . Vnde fit vt ab excuatoribus so-
leat vlterius penetrari reperto vno cor-
pore, & visis quibusdam rimulis ab vno
tumulo ad alium . Sic à Paulo Papa I.
recognita fuisse quædam cœmeteria, ex
quibus sustulit sacras Martyrum reli-
quias , quas in Urbis Ecclesias transfer-
ri curauit, credibile est: nisi dicatur,
quod Longobardi cœmeteria iam in-
gressi , sperantes fore vt in illis thesau-
ros essent reperturi , penetrarint loca
magis vicina, vbi repertis Sanctorum
corporibus , iniuriosa quæquæ commi-
serunt, & postea Paulus I. à Longobar-
dis aperto aditu effossionem prosequi
iusserit, vbi videbatur aliquod inter-
uallum patens .

Si hæc non arriserint, addo verba
Gregorij Tertij honestæ recusationis
speciem referre : quia si reuera oratori
postulatum concedere voluisset, tot in

cœmeterijs sibi notis conseruabantur reliquiæ, quas mittere potuisset, si prædecessorum suorum reliquias petentibus recusare solitorum non secutus fuisset exemplum. Poterat ad titulum Pudentis pergere, & ibi vidisset in plano pauimento cisternæ ad instar locum, cratere ferreo coopertum, vbi à S. Pudentiana fuere sepulta trium millium corpora Martyrum. Hanc legisset inscriptionem.

Romæ
subter.
Lib. 3:
c. 23

Hoc est Cœmeterium Priscille, in quo existunt corpora trium millium Martyrum martyrioper Antoninum Imperatorem affectorum. Quos Sancta Pudentiana fecit in hoc suo venerabili Templo sepeliri, & proprijs manibus cum spongia colligebat sanguinem

*nem supradictorum Marty-
rum, & reposuit in puteo, qui
est ad dextram huius Eccle-
siae, in Sacello Sancti Pasto-
ris.*

Poterat legere in parietibus Ecclesie, *Libanari*
quæ vicina erat S. Basilianæ ad Vrsam
pileatum hanc inscriptionem.

* ANNO DOMINI MENSE OCTOBRI . . . DEDI-
CATIONE HVIVS ECCLESCOR MARTIR SIMPLICI
FAVSTINI ET BEATRICIS AD CIMITERIVM VRSI PILEA-
TI IVXTA FORMAM CLAVDII AN PO TA TAVRINAM
QVAM PRIMVS LEO PAPA MAXIMA DEVOTIONE CV
INDVLGENTIA ET REMISSIONE III ANNOR. ET
XL. DIERV. FECIT IN QVO CIMITERIO REQ-
ESCUNT QVATVOR MILIA. ET CCL VII COR-
PORASANCTORVM EXCEPTIS PAVVL ET MVLIERIBVS-

Hæc duo cœmeteria sufficiunt ad
probandum Gregorium III. benigna
vram

vsus fuisse recusatione in Otgarium Moguntinum. Cœmeterium enim Priscillæ semper fuit Summis Pontificibus cognitum, nec Gregorium III. latere potuit cœmeterium Vrſi pileati, quod ex Anastasio celeberrimum euasit sub Leone II. qui cum clauum Ecclesiæ regeret anno salutis 683. *Fecit Ecclesiam in Vrbe Roma iuxta S. Balbinam, ubi corpora SS. Simplicij, Faustini, & Beatricis, & aliorum Martyrum recondidit, & ad nomen S. Pauli Apostoli dedicauit*, ac proinde Gregorius, qui super Cathedram Sancti Petri sedebat 48. annis post Leonem, optimè nosse debebat reliquias Martyrum esse in illa Ecclesia adhuc recenti reconditas, ex quibus poterat, si voluisset ad Otgarium mittere, si sibi placuisset.

Longam insuper Cœmeteriorum seriem hic referre possem, à tempore Gregorij Papæ III. repertorum. Sed rem adeo breuitati epistolæ non congruentem à me non postulas. Satis superque testarentur veritatem cœmeteriorum adhuc reliquijs Sanctorum refertorum,

Roma
subter. l. 3.
c. 23.

cata-

catacumbæ à Bosio detectæ in Vijs Appia, & Ardeatina, præsertim illud quod in Ardeatina ita protenditur, vt vniatur cœmeterio S. Sebastiani extra muros, dilatetur omni ex parte S. Paulum versus, & Ecclesias Annunciationis, & SS. Vincentij, & Anastasij, & per singula rura intermedia, immo ad muros vsque Romæ, & sub vinetis viæ Appiæ. Romanum alloquor. Quot intersint locorum spatia, probè nouisti.

XVIII.

Vt verum fatear, eruditissime Eusepi, omnibus qui S. Argyridis legerunt in tua Epistola historiam, visa est Achilles in superabilis, & nodus Gordianus: Verùm facile superatur, ac sine contorsione mētis dissoluitur hæc difficultas ab ijs, qui illam attentè, & ex actè scrutantur: nam tu ipse verbis proprijs viam solutionis facilem paras sic loquens: *Hand scio an ex istis fuerit corpus illud, quod in nouo Classensi Rauennæ monasterio à se visum testatur vir fide dignissimus Daniel*
Pape-

Papebrochius. Si nescis an corpus Sanctæ Argyridis fuerit vnum ex corporibus catacumbarum, abs re igitur illo exemplo reliquias Romanas infamas.

Esto, fateamur Papebrochium anno 1660. 20. Nouembris viso epitaphio S. Argyridis, illoque latinè reddito: *Dulcissime coniugi Argyridi Trophimus maritus annis vixit 36*. Monuisse remouendum à templo marmor, quod natum esset scandalum parere intelligentibus, & ab Archiepiscopo Rauennatense informato de iudicio Papebrochij consultam Romæ fuisse Congregationem super reliquijs tunc existentem, & responsum accepisse non solum amouendum esse lapidem, sed ipsum quoque corpus restituendum Domino Cardinali Legato, quod illud donauerat: Cum executioni mandatum non fuerit illud iudicium, inde corroboratur S. Argyridis Martyrium, & nullus est qui non conijciat Papebrochium præcipitanter, & plus æquò suæ confisum prudentiæ de illa sancta sententiam tulisse. Si enim compertum non fuisset postea illius san-

ctæ

Etæ Matronæ martyrium, Archiepiscopus,
 qui Sacram Congregationem interpellauerat,
 auctoritate sua compulisset Camaldulenses,
 in quorum Ecclesia adest hoc Sacrum depositum,
 ad tollendum, & marmor, & corpus: Quin-
 immo legatus pro tempore tunc exis-
 tens eidem executioni inuigilasset,
 Parum igitur gnarus de Romanis riti-
 bus in Sanctorum reliquijs asserendis
 censendus est Papebrochius, de San-
 ctis iudicans ex inscriptione. *Executio-
 ni mandatum fuisse non dubitat Papebro-
 chius Sacre Congregationis responsum.* Sed
 vnusquisque in sensu suo abundat, quin
 veritatem assequatur semper pro pla-
 cito.

Deindè scire vellem à Papebrochio,
 quid scandali natum est parere illud
 epitaphium, quod nihil impium, nihil
 immodestum redolet.

Γ. ΛΥΚΙΤΑΤΗ. Ψ. ΓΥΝΑΙΚΙ.
 ΑΡΓΥΡΙΔΙ. Ψ. ΤΡΟΦΙΜΟC
 ΑΝΗΡ. Ψ. ΕΤ. ΕΣΗ. Ψ. ΛΣ.

An quia mulieri Ethnicæ primò fuisset positum, ac deindè à fidelibus in cryptam fuisset illatum, vt alicuius martyris loculo claudendo seruiret pro latere? Illud scandalum esset acceptum, non datum, tametsi de facto constaret. Scandalum ne existimant fideles, ex eo quod Romæ Tempia Pantheon, Apollinis, Iouis, Solis, Bacchi &c. fuerint Deo consecrata? Ex vestibis feminarum pretiosis fiunt paramenta Sacerdotalia, quæ benedictione Ecclesiastica ex prophanis sacræ fiunt, cur lapis prophanus contactu Martyris sacer non euaderet? Scandalum ne esse potest, quòd nomen, quod legitur in fronte sarcophagi mulieris Ethnicæ, (si tamen ethnica supponatur, quod non constat) idem planè sanctæ tribuitur, quod tribuitur confictum, quandoquidem fieri nequit, quod sancta femina, quæ martyrium subiit, dum tumulatur, incidat in sarcophagum eiusdem nominis. At in primis hoc quidem rarum esset, ac mirabile, non tamen prorsus alienum, cum aliquando similia occurrant. Deindè

dè potuit contingere quod Sanctæ Mar-
tyris nomen obliuioni traditum, à po-
pulo vel Græculo aliquo è fronte tumu-
li fuerit acceptum neque Præsidentes
Ecclesiæ, & periti id prohibuerint, tum
quia nesciebant verum nomen; quia cū
significatio vocis Argyridis, scilicet Ar-
genteæ, etiam feminæ illustri per marty-
rium redditæ congruebat iuxta illud:
Argentum igne examinatum, purgatum Psal. 11
septuplum.

Supponamus præterea corpus S. Ar-
gyridis ex templo fuisse extractum, vt
conijcis ex narratione Papebrochij.
Hoc argumentum nihil concluderet
contra reliquias Romæ dispensari soli-
tas, nisi prius euinceret illud corpus
fuisse Cardinali Legato donatum à Car-
dinale Vicario, aut à Sacrarij Aposto-
lici Præfecto, Nam non nego fieri po-
tuisse, vt Cardinalis Legatus illud ac-
ceperit ab aliquo in materia reliquiarū
imperito, qui in aliquo prædio plage Ro-
manæ illud ipsum reperisset, & nullo a-
lio præmisso examine pro veris reliquijs
illud existimas, ad Cardinalem Lega-
tum

tum illud transmississet. Non fuisset primum exemplum talis suppositionis.

Nam quidam Græci, ut suggerit S. Gregorius, huc ante biennium venientes, non Lib. 3. Ep. 30. ad Cōstantiam; æterno silentio iuxta Ecclesiam S. Pauli corpora mortuorum in campo iacentia effodiebant, atque eorum ossa recondebant servantes sibi dum recederent. Qui cum tenti, & cur hoc facerent, diligenter fuissent discussi confessi sunt, quod illa ossa ad Græciam essent tanquam Sanctorum reliquias asportaturi.

Si hoc egerint Monachi Græci, alios habuerunt sui inscijs Prælati imitatores, nec stupendum est, si interdum videantur idiotæ peregrini, qui hic, & illic congregant quicquid reperiunt, pro reliquijs illud in patriam asportaturi. Nullum tamen inde præiudicium affertur veris reliquijs, quia consultissimè obuiavit huiusmodi pijs fidelium simplicitatibus Sacrosancta Tridentina Synodus iniungens, ut nullæ reliquæ exponantur colendæ, quin prius illas approbaverit Ordinarius, qui facilè supposititias à veris discernet reliquias, vbi

vbi viderit litteras testimoniales Cardinalis Vicarij, aut Sacrarij Apostolici Præfecti. Vbi illas non repererit, pro fraudulentis, aut saltem incertis illas iudicabit. Tales erant illæ, quas novissimè quidam charta, gypso, & coloribus ita compaginabat, ac effingebat, vt vel peritissimos decepisset. Illas pro vindicatis non agnoscit, immo illarum compositores seueris coercet ac emendat pœnis Sancta Ecclesia Romana.

X I X.

Nihil differendum puto de inscriptionibus Vefontionum, & Ambianorum, quia iudicio prudentum, ac viro-
rum eruditorum facile consentio: quāquam fatendum sit tecum illis has esse longè venerabiliores, non solùm propter monogramma Christi, litteras Græcas A.Ω. ac columbas, quæ in Ambianorum reperiuntur, sed propter circumstantiam loci in quo inuentæ sunt, nempe prope altare, & corpus S. Firmini

Episcopi , & Martyris . Venerabilis enim antiquitas ab Apostolis erudita obseruauit , vt in honorem Martyrum erigerentur memoriae seu oratoria , ac sub altare reconderentur eorum reliquiae , visioni S. Ioannis Euangelistae sese conformans : *Vidi sub Altare Dei animas interfectorum* , vnde vsus inualluit , vt nulla consecrarentur altaria absque Martyrum reliquijs : & adeo sanctis singulares erant in Ecclesia post mortem depositiones , vt pro canonizatione haberentur . Quapropter quantumlibet ipsum Constantinum Imperatorem summo honore funeratum praedicet Eusebius , nequaquam tamen Constantius eius filius ipsum tumulare in Ecclesia vmquam ausus est , sed foris , & in atrio Basilicae Apostolorum . Quod accuratè considerans S. Chrysostomus ait : *Hic quoque* (nempè Constanti-
 nopoli) *Constantinum magnum filius ita demum ingenti honore se affecturum existimauit , si eum in piscatoris vestibulo conderet , quodque Imperatoribus in aulis sunt ianitores : hoc in sepulcro piscatoribus sunt impe-*
rato-

Apoc. 6.

Hom. 26.
 in 2. Ep.
 ad Corj

ratores: atque illi quidem velut Domini, interiores loci partes obtinent: hi autem velut accola, & vicini praeclare secum agi putarunt, si vestibuli ianua ipsis assignetur.

Illum pro sepulturis vsum obseruatum etiam fuisse Romæ pro concione habuit idem Chrysostomus *Nec hoc tantum quis Romæ fieri viderit, verum, & Constantinopoli: nam & hic Constantinum Magnum ipsius filius in honore magno censuit haberi, si pro foribus piscatoris paternum corpus collocaret.* Si Romæ, & Constantinopoli hic honor delatus fuerit Ecclesijs, ut in eorum atrijs, ipsi sepulti fuerint Imperatores, idem profecto pro alijs Ecclesijs religiosè seruabatur iuxta legem Theodosij magni Codici intextam: *Nemo Apostolorum, vel Martyrum sedem humandis corporibus existimet esse concessam.* Concilium Varense, quod à multis putatur esse Nannetenſe anno 800. congregatum, sic citatur à Gratiano: *prohibendum est, ut in Ecclesia nullatenus sepeliatur, sed in atrio, aut in porticu, aut in exhedris Ecclesie. Intra*

Hom. 66.
ad pop.
Antioch.

C. Theod.
1. 9. tit.
17. c. 6.

13. q. 2. c.
præcipi-
dum.

Ecclesiam verò, aut prope altare, ubi corpus, & sanguis Domini conficitur, nullatenus sepeliatur. Post tredecim annos Concilium Moguntinum hunc canonem quodammodo temperavit, decernens,

Ibidem c.
nullo.

ut nullus mortuus intra Ecclesias sepeliretur, nisi Episcopi, aut Abbates, aut fideles laici, qui fideles, ut glossatores interpretantur, ita virtute sint præditi, ut miracula operentur. Sensim sine modo postea ad omnes se extendit sepultura.

Hist. Eccl.
l. 2. c. ult.

in Ecclesijs facultas, quæ, teste Sozomeno, solis Imperatoribus, & Episcopis primùm concedebatur: *ab eo igitur tanquam ex eius rei auctore, consuetudine ducta Imperatores Christiani ibi (in Basilica Apostolorum) sepeliuntur, atque Episcopi etiam, quippe cum dignitas Sacerdotalis Imperij dignitati par sit, immo verò in locis sacris primas partes obtinent.* Quâvis Sozomenus de suis temporibus loquens intelligendus sit de atrijs Ecclesiæ, si quidem Constantinum Imperatorem qui volebat in Ecclesia Apostolorum sepeliri teste Eusebio de vita Constantini lib. 4. cap. 60. filius Con-

stan-

stantinus in atrio sepelierit.

Hæc me retulisse, credas, Eusebi, non ut à religiosissimis, ac prudentissimis viris, quibus hæc indicia non visa fuere sufficientia ad asserendam Thoribio, & Faustiniæ sanctitatem, dissentiam; sed ut moneam, quandoque in apertura antiquorum monumentorum esse attendendam prope altare inhumationem.

Supponis quod si hæ notæ, scilicet, Christi monogramma, cum A. Ω. duabusque hinc inde columbis, ac nomine Thoribij in Romanis Cæmeterijs fuissent repertæ, insignioris S. Martyris procul dubio habitæ fuissent. Non ita est, Eusebi eruditissime. Plura requirunt sapientissimi sacrorum lipsanorum vindicatores, quam Christi monogramma ac Columbas, ut Martyres asserant, & illis officia deuoveant. Signa Martyres probantia à Christianorum tantum signis ita discernunt, ut à nullo super hac re exposcant documenta, immo aliorum est ipsorum sese conformare cautelæ, & in dubijs, ut suggerit Concilium Tri-

dentinum sessione 25. illorum est expectare iudicium, ne in errorem facile incidatur, aut Sanctis denegando debitam venerationem, aut non Sanctis asserendo cultum, ut sæpe euenit, quando inconsulta S. Sede Apostolica quidam hac in materia statuerunt.

Hæc sunt, eruditissime Eusebi, quæ tuæ ad Theophilum Gallum epistolæ respondēda in animum induxeram religionis integritatem illibatam, ac legitimum Sanctorum cultum pro modulo tueri cupiens. A tua charitate expecto, ut si alicubi te offensum repereris, non id ulli tribuas liuori. Hoc enim mihi vnum propositum fuit, ut pro meo in Romanam Ecclesiam zelo, ac mea in Sanctos reuerentia, argumenta tua, quæ parum veritati consona credidi, dissoluerem, ne ullus illis inbutus, à reliquiarum veneratione deterreretur. Nisi enim, illud me impulisset motium ad hanc apocrisim describendam, nunquam ego Doctorum minimus ea temeritate usus fuisset, ut tibi, quo duce, quo magistro S. Patres lego, at sum-

mope-

mopere de Ecclesia benemerito contradicerem .

Non tamen te oro , vt supprimas quæ in mea apocrifi religioni tantisper aduersa , aut incommoda videbuntur , quia ab his omnibus caui , non tantum meo studio , sed præcipuè examine Doctorum , quorum iudicio , vt par erat , me subieci : rogarem potius , vt amicis tuis illam communices ; vt in illorum animis in Sanctas reliquias adaugeatur deuotio ; & si qua patiantur dubia , ab illis penitus liberentur , vt summum est meum desiderium .

X X.

Si de appendice velis , dicam , quid sentiam vera sunt principia , quamquam in conclusionibus peccare videaris . Verum est quod Christus Dominus sic sepultus fuerit , vt caput illius ad Occidentem , & pedes ad orientem aspicerent . Addo quod S. Petrus in Vaticano Cæmeterio in hoc eodem situ reperi- tus fuerit sicut , & SS. Apostolorum Simonis , & Iudæ corpora ; non tamen cre-

crederem concludendum esse, quod Sacerdotes sic debeant tumulari: cum ille ritus sit de genere eorum, qui pro temporum, & locorum varietate mutari possunt, salua religionis, ac disciplinæ Ecclesiasticæ integritate. Vtinam in hac sola circumstantia Sacerdotes à Christo discordarent, omnia rectissimè procederent, nec esset, cur modus illorum sepulturæ iam passim receptus redargueretur.

Maiori cum fundamento reprehendendos esse existimo illos, qui magis curiosè, quam piè Sacras Catacumbas visitant, Sanctum Hieronymum, & Prudentium minimè imitantes, qui illas tanquam veneratione plenas, ut in principio tuæ epistolæ Theophilo Gallo exhibuisti, ingrediebantur, illud Virgilianum in mente reuoluentes.

Horror ubique animos, simul ipsa silentia terrent.

Non illo curiositatis, aut irrisionis, quæ in aliquibus aduertitur, gestu cœmeteria adibat Sanctus Carolus Borromæus, qui cum in cœmeterium

Cal.

Callisti die S. Sebastiani festo venisset, ibidem voluit in oratione pernoctare, & die S. Agnetis orto, illac pedes petijt Ecclesiam eiusdem S. Virginis in via Nomentana, vt testatur bulla suæ Canonizationis. Nec ridens S. Philippus Neri per multos annos noctes integras in iisdem Catacumbis in oratione infumere solitus erat.

Pro iisdem Cēmeterijs Summi Pontifices, quicquid potuerunt, vt venerationem in fidelibus augerent, egerunt teste Anastas. Biblioth. qui de S. Fabiano scribit. *Hic multas fabricas per cēmeteria fieri pręcepit. De Ioanne III. Hic amplianit, & restaurauit cēmeterium Sancto-
rum Martyrum, & instituit, vt oblationes hamula, & luminaria per eadem cēmeteria in omnibus Dominicis è Lateranis administrarentur. De Gregorio III. Hic institutis disposuit, vt in cēmeterijs Sancto-
rum Martyrum circumquaque positis Romę, in die natalitiorum ipsorum, luminaria ad vigilias faciendas, & oblationes de Patriarchio per oblationarium deportarentur ad celebrandas missas per Sacerdo-*
icm,

tem, qui pro tempore fuerit. Et de Nicolo Primo: Hic Pontifex cœmeterium Sancti Marci inter Viam Appiam, & Ardeatinam multis ruinis conquassatum, atque contritum mirifice construxit, ac decorauit, diuinique cultus mysterium, quod multos post temporum cursus discefferat, restituit.

Nemo nescit plures Summos Pontifices æstuante persecutione in eisdem cœmeterijs Synodos coegisse, ordinationes habuisse, sacro baptismo cathecumenos initiasse, ac vacillantes in fide confirmasse verbi Dei prædicatione. Omnem igitur merentur fidelium venerationem, sicque contra religionem quadantenus peccant, quicumque subsannantes illa sacra perlustrant cœmeteria.

APPENDIX.

*De modo cultus Sacris reliquijs
impendendi.*

Monuisti, eruditissime Eusebi, quosdam in honorandis Sancto-
rum reliquijs modum excedere: sed ni-
hil hætenus in illos dixi, ne filum diffi-
cultatis, quæ inter nos erat, distraherẽ,
nunc verò aptiùs paucis analysim de-
creti generalis Sacræ Congregationis
Rituum ab Innocentio XII. approbati
die 19. Octobris anni 1691. contra non-
nullos abusus, qui in cultum quorum-
dam Sanctorum irrepsérunt, hæc appen-
dam.

Duo hæc concurrere debent, vt San-
ctorum reliquiæ, quantumvis insignes,
solemni cultu, quem num. 1. meæ apo-
criseos descripsi, honorentur. Primò
debent esse reliquiæ Sancti in martyro-
logio Romano descripti. Secundo con-
stare debet de identitate corporis il-
lius-

liusmet Sancti, qui in prædicto necrologio describitur. Si hæc non conueniant, specialis à Sancta Sede Apostolica obtineri debet concessio, qualem RR. PP. Carmelitæ Discalceati Cœnobij S. Pancratij obtinuerunt, vt officium & missas celebrarent de S. Iulio Senatore, cuius esse corpus existimabant, illud, quod dono acceperant ab Eminentissimo Domino Cardinale Ottobono, iam à biennio. Sed dignum certè Romana grauitate iudicium pronunciarunt Sacræ Congregationis Rituum Eminentissimi Patres. Quia non constabat, quod corpus Sacrum in cœmeterio Calepodij de nouo repertum, esset reuera corpus S. Iulij Senatoris, cuius mentio fit decimo quarto Kalendas Septembris in Martyrologio Romano, ita formatum est decretum, vt Patres Carmelitæ prædicti Cœnobij quotannis die iam dicta officium recitare possent de S. Iulio Senatore, non propter corpus, quod habebant, siquidem non sufficienter probauerant esse illiusmet S. Iulij Senatoris, epitaphio illud indu-

127

dubio adhuc relinquente : sic enim legitur .

S. IVLIVS . IVS . MAXIMVS

Sed propter descriptionem S. Iulij Senatoris in martyrologio Romano .

Dubium de identitate corporis S. Iulij Senatoris à PP. Carmelitis prætenſi omninò nunc ſublatus eſt , quia conſtat illud non Romæ , ſed Florentiæ exiſtere in Eccleſia S. Mariæ in campo ſub iuriſdictione Episcopi Feſulani poſita , vt videre eſt ex inſcriptione ſequenti , quæ legitur ſupra urnam ad cornu Euangelij collocatam .

D. IVLII SENATORIS ROMANI,
ET MARTYRIS
CORPVS EX COEMETERIO CALE-
PODII ERVTVM,
AC VRBANI VIII. PONT. MAX.
BENIGNITATE
ACCEPTVM, LAVRENTIVS ROBBIA
EPISC. FEVLANVS
ET COMES PICIS IN DONVM,
AC IN MVNERIS

AV-

AVCTOREM GRATVS HOC SARCO-
PHAGO INCLVSIT
XVI. KAL. IVNII. 1643.

Sic obuiam iuerunt Eminent. Patres
confusioni historiæ Ecclesiasticæ, quæ
apta erat nasci in lectionibus, & in con-
cionibus, inquam incidisse refers eos,
qui S. Felicissimum nuper Parisios alla-
tum palam faciunt, quasi verò ille Feli-
cissimus S. Sixti Papæ, & martyris Dia-
conus fuisset, ac S. Victori acta S. Vi-
ctoris Mediolanensis martyris tribuunt.

Nescio an grauius peccarint contra
religionis, ac historiæ Ecclesiasticæ in-
tegritatem illi, in quos sexta Synodus
hunc canonem 63. condidit: *Quæ à ve-
ritatis hostibus falsò confictæ sunt Marty-
rum historie, ut Dei martyres ignominia
afficerent, & qui eas audituri essent ad in-
fidelitatem deducerent, in Ecclesia non
publicari iussimus, sed eas igni tradi, qui
autem eas admittunt, vel tanquam veris
his mentem adhibent, anathematizamus.*

Absit tamen vt existimem SS. Feli-
cissimi, Victoris, & Ouidij &c. exor-

na-

natores, intendisse Sanctis iniuriam irrogare martyribus, & ad infidelitatem deducere auditores. Illos crediderim pio in illos affectu similia à veritate aliena diuentitasse. Sed in huiusmodi rebus non excusat bona intentio, vbi ex gloria vnus Sancti nomine proprio, & factis fortasse incogniti, alter antiquorum Patrum scriptis laudatissimus à proprio gradu quodammodo excidit. Non sufficit de Sanctis magna prædicare, sed vera probanda sunt. Ad hæc Græci Antistites prædicti canonis 63. sextæ Synodi directione attendebant. Parochias suas visitantes exactissima vti solebant diligentia, vt de actis Sanctorum Martyrum conscriptis subtiliter exquirere. Vnde Theodorus Balsamon de Nicolao Muzalo Patriarcha testatur: *cum ille vitam S. Pareſcenes, quæ in quodam Callicratie vico colebatur à quodam Vicario ineptè, & indoctè, & Sancta Angelica viuendi ratione indignè compositam inuenisset, eam igni mandari iussit, & Diacono Basílico mandauit Deo gratam, & acceptam eius vitam conscribere,*

In Can.
63. sextæ
Syn.

bere. Non in solo Oriente viguit studium vitas Sanctorum à falsis & ineptis purgandi, sed magis in Occidente floruit. Huius rei testimonium præbet Concilij Lateranensis IV. cui per se præfuit Innocentius III. anno 1215. canon 62. quem referendum hic esse duxi, ut omnes videant quomodo reliquæ honorandæ sint, & à Summo Pontifice

Extra, de
reliq: &
ven. SS.
cap. cum
ex co.

sint approbandæ. *Cum ex eo quod quidam Sanctorum reliquias exponunt venales, & eas passim ostendunt, Christiane religioni detractum sit sapius: Ne impostherum detrahatur, præsentis decreto statuimus, ut antiquæ reliquæ amodo extra capsam nullatenus ostendantur, nec exponantur venales: inuentas autem de nouo nemo publicè venerari præsumat, nisi prius auctoritate Summi Pontificis sint approbatæ. Prelati verò non permittant eos, qui ad eorum Ecclesias accedunt, varijs figmentis, aut falsis documentis decipi, sicut in plerisque locis occasione questus fieri consuevit.*

Nisi dicta repetere me pigeret auctoritatem S. Gelasij, & Gregorij Lin-

gonensis hic apponerem, sed quia numero IX. quivis eam legere poterit, cum Sancto Bernardo concludo, quod *contra ritum Ecclesie, & inconsulta auctoritate Apostolica in festiuitatibus presumpta nouitas sit mater temeritatis, soror superstitionis, filia lenitatis.*

Ep. 174.
ad Canonicos; Lugd.

DECRETVM

GENERALE

Sacræ Congregationis Rituum ,

A B

INNOCENTIO XII.
APPROBATVM.

*Contra nonnullos abusos, qui in cultum
quorundam Sanctorum
irreperunt.*

CVM Sacræ Rituum Congregationi innotuerit, quam plures abusos irrepsisse circa recitationem officij, sub prætextu decreti ab eadem Congregatione euulgati de anno 1630. & in Breuiario Romano impressi, in quo permittitur posse in Ecclesia recitari officia, & missas celebrari de illis Sanctis, quorum corpora, aut reliquię insignes in ea asseruntur; Eminentissimi Patres
cidem

eidem Congregationi Præpositi ijsdem
 abusus euellendis præcipuè intenti,
 inhærendo decretis aliàs in similibus
 editis declararunt prædicta officia San-
 ctorum ratione corporis, seu insignis
 reliquiæ recitanda intelligi debere de
 Sanctis dumtaxat in martyrologio Ro-
 mano descriptis. De cæteris autem
 Sanctis in prædicto Martyrologio non
 descriptis, aut quibus à Sancta Sede
 non fuerit specialiter concessum, offi-
 cia recitari, & missas celebrari vetue-
 runt, non obstante, quod ipsorum cor-
 pora, vel insignes reliquiæ in Ecclesijs
 asseruentur: Quibus tamen ab Ordina-
 rijs locorum approbatis debitam fide-
 lium venerationem (prout hætenus
 seruatum est) exhibendam esse censue-
 runt, sed absque officio, & missa, sub
 pœnis de non satisfaciendo præcepto
 recitandi officium, alijsque in constitu-
 tione B. Pij V. contentis. Die 11. Au-
 gusti 1691.

Et facta de prædictis Sanctissimo per
 me Secretarium relatione, Sanctitas
 Sua eiusmodi decretum approbavit,

134
ac vt debitæ executioni demandetur ;
locorum Ordinarijs iniungendum esse
præcepit . Die 19. Octobris eiusdem
anni 1691.

A EPISC. OSTIENS. CARD. CYBO.

Loco ✕ Sigilli .

S. Vallemanus Sac. Rit. Congr. Secret.

ROMÆ, Typis Reuerendæ Camerae
Apostolicæ . 1691.

